

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за програмите, подпомагани от ЕФРР (цел „Инвестиции за растеж и работни места“, ЕСФ +, Кохезионния фонд и ЕФМДР — член 16, параграф 3

CCI	
Наименование на BG	ПРОГРАМА ЗА ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ [255 знака ¹]
Наименование на националния език	[255]
Версия	ВЕРСИЯ 0
Първа година	2021
Последна година	2027
Допустими от	
Допустими до	
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Номер на решението за изменение на държавата членка	
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	
Несъществено прехвърляне (чл. 19.5)	Да/Не
Региони по NUTS, обхванати от програмата (не се прилага за ЕФМДР)	Северозападен, Северен централен, Североизточен, Югоизточен, Югозападен и Южен централен
Съответен фонд	☒ ЕФРР
	☐ Кохезионен фонд
	☐ ЕСФ+
	☐ ЕФМДР

¹ Числата в квадратните скоби се отнасят до броя на знаците.

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква а), точки i)-vii) и член 17, параграф 3, буква б)

Текстово поле [30 000]

Програмата за иновации и конкурентоспособност за периода 2021-2027 г. (ПИК 2021-2027 г.) е пряко насочена към постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и иновационна трансформация.

Като инструмент за прилагане на Европейската политика за сближаване за периода 2021-2027 г. и в частност на Европейския фонд за регионално развитие, ПИК 2021-2027 г. е предвидено да допринесе за постигането на следните Цели на политиката, определени на европейско ниво:

Цел на политиката 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“ чрез следните специфични цели:

- Специфична цел (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии;
- Специфична цел (ii) усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата и правителствата;
- Специфична цел (iii) засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП;

Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“ чрез следните цели:

- Специфична цел (i) насърчаване на мерките за енергийна ефективност;
- Специфична цел (vi) насърчаване на прехода към кръгова икономика.

Предвидената подкрепа в рамките на ПИК 2021-2027 г. е насочена към преодоляване на идентифицираните предизвикателства и проблеми пред развитието на България чрез адресиране на съответните нужди и потребности съгласно целите и приоритетите, заложиени в следните стратегически документи на национално ниво: Националната програма за развитие България 2030; Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021-2027 г.; Националната стратегия за МСП в България 2021-2027 г., Цифрова трансформация на България за периода 2020-2030, Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода

2021-2027 г., както и Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 (ИНПЕК). Като инструмент за изпълнение на политиките, заложен в тези документи, интервенциите и мерките по програмата ще спомогнат за фокусиране на усилията за икономическото развитие чрез подобряване на резултатите и продуктивността на иновационната система, създаване на благоприятни условия за качествено развитие и устойчив растеж на предприятията и цифрова трансформация в тяхната взаимобвързаност и синергия. Програмата ще вземе под внимание и докладите на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за икономическия преглед и инвестиционния климат в България.

Само иновативни, конкурентни и устойчиви производства и предприятия, които се развиват в жизнени, силни и устойчиви местни икономики могат да бъдат носител на икономическия растеж и да устоят на външните икономически и финансови шокове в случаите на световна икономическа и финансова несигурност, каквато е и кризата породена от разпространението на COVID-19. Промените в бизнес моделите, технологиите, динамиката и цифровата трансформация на бизнес процесите, условията на глобална свързаност и новите изисквания към бизнеса по отношение на опазването на околната среда в световен и европейски мащаб изправят пред нови предизвикателства българските предприятия и в частност – малките и средните предприятия. Предизвикателство за програмата е посредством планираните дейности да се постигне устойчивост на инвестициите, адаптивност на българската икономика за преодоляване на евентуални икономически и финансови сътресения, вкл. последиците от кризата с COVID-19.

За условията на динамична и променяща се бизнес среда е налице необходимостта от стратегическо приоритизиране на програмата чрез въвеждане на регионален и секторен подход, стимули за дългосрочен и устойчив процес на развитие на предприятията чрез поэтапно/смесено финансиране, структуриране на интервенциите въз основа на идентифицирани нужди, на приоритизация за проекти, които са част от стратегическите вериги на стойността на ЕС, фокус върху високотехнологични, средно-високо технологични и интензивни на знание сектори, както и на бързоразвиващи се предприятия (scale-ups). Важен акцент представлява и подкрепата в областта на кръговата икономика и цифровата трансформация, които са изведени като водещи хоризонтални принципи на кохезионната политика (2021-2027 г.), в т.ч. спазване на правата на човека, изведени в Хартата на основните права на ЕС.

Програмата за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г. е пряк отговор на Съобщението на ЕК за **Европейската зелена сделка**. Съобщението цели трансформиране на ЕС към проспериращо общество, с модерна и ресурсно ефективна, конкурентоспособна икономика при нулеви нетни емисии до 2050 г. и при гарантиране на икономически растеж с намаляващи количества отпадъци или продукти/услуги, произведени с по-малко вложени първични материали и ресурси.

ЕК признава, че постигането на целта е предизвикателство и ще изисква значителни публични и частни инвестиции при активен принос на всички сектори на икономическия живот. Осъществяването на новите амбициозни политики в областта на климата и околната среда изисква инвестиции и дълбоки реформи в националните икономики.

Избраните цели на политиката и специфични цели, както и предвидените инвестиции могат да се разглеждат като мерки за постигане на заложената цел.

Предвидените в ПИК 2021-2027 интервенции и мерки са в съответствие с Доклада на ЕК за България за 2019 г. в рамките на Европейския семестър (Доклада на ЕК за 2019 г.) и идентифицираните в Приложение Г към доклада приоритети за финансиране на политиката на сближаване за периода 2021-2027 г. за България.

Приоритет 1 „Иновации и растеж“, Приоритет 2 „Кръгова икономика“ и Приоритет 3 „Подкрепа за интегрирано териториално развитие“ на Програмата за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г. са ориентирани и към изпълнението на **Специфична препоръка № 3** от Специфичните препоръки на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2019 г.: **„Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към научните изследвания и иновациите, транспорта, по-специално към неговата устойчивост, водите, отпадъците и енергийната инфраструктура и енергийната ефективност, като отчита регионалните различия и подобрява бизнес средата“.**

Цел на политиката 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“

Приоритет 1 „Иновации и растеж“ на Програмата за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г. е насочен към преодоляване на предизвикателствата в областта на развитието на националната иновационна екосистема – подобряване на резултатите и продуктивността на иновационната и инвестиционна активност на българските предприятия, създаване на благоприятни условия за по-високо технологично развитие и устойчив растеж на предприятията и цифровата им трансформация в тяхната взаимнообвързаност и синергия.

Предвидено е Приоритет 1 да допринася за постигането на целите на Споразумението за партньорство и Националната програма за развитие България 2030 г. (НПР България 2030), които в количествено отношение към края на програмния период включват следното:

- повишаване на иновационното представяне на страната, достигайки ниво над 65% спрямо средното за ЕС, като се премине от „скромнен“ към „умерен“ иноватор;
- нарастване на дела на иновативните предприятия от общия брой предприятия от 27.2 (2016) на 32 (2026);

- нарастване на дела на МСП с пазарни и организационни иновации от 18% на 25%;
- нарастване на международните научни публикации в съавторство с учени от чужбина (нормализиран индекс) от 0.1 на 0.35;
- увеличаване на заявките за патенти към Европейско патентно ведомство на 1 милион население от 4.13 на 10;
- нарастване на дела на високотехнологичния износ от общия износ (% , нормализиран индекс) от 0.27 на 0.45;
- достигане средното ниво в ЕС на Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) от 36.2 към момента;
- достигане ниво от 50 на измерение „Внедряване на цифрови технологии“ на DESI от 18 към момента.

По отношение на посоченото в **Специфична препоръка № 3** за насочване вниманието на икономическата политика, свързана с инвестициите, към научните изследвания и иновации в Доклада за 2020 г. се констатира, че е постигнат ограничен напредък, като разходите за научноизследователска и развойна дейност продължават да бъдат много ниски както в публичния, така и в частния сектор. България има петият най-нисък интензитет на НИРД в ЕС: 0,75% от БВП през 2018г. с много слабо увеличение от 0,74% от БВП през 2017 г. Частните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност са монопол на големи мултинационални дружества и са концентрирани в региона на столицата. Бавните темпове на изпълнение на реформите и голямата разпокъсаност на системата за научни изследвания, развойна дейност и иновации не позволяват на инвестициите в областта на научноизследователската и развойна дейност да допринесат за производителността и растежа. Големият брой университети и научноизследователски институти все още се представят слабо в сферата на висококачествените научни изследвания. Сътрудничеството между науката и бизнеса продължава да бъде много ограничено и недостигът на човешки капитал в системата на научноизследователската и развойна дейност буди сериозно безпокойство. Клъстерите и техният потенциал в България в основната си част са недоразвити, тъй като често не достигат нужната критична маса. По-нататъшните реформи, съчетани с ефикасно управление и по-ефективни публични инвестиции, могат да оптимизират въздействието върху производителността и да подобрят конкурентоспособността на икономиката. Освен това увеличаването на цифровизацията на предприятията и въвеждането на нови бизнес модели са от решаващо значение за производителността на страната.

В отговор и в изпълнение на СДП 3, по Приоритет 1 са предвидени интервенции и инвестиции в следните области: засилване на капацитета за научни изследвания и иновации, вкл. в сферата на кръговата икономика, подкрепа за конкурентоспособност и

растеж на МСП, вкл. клъстери, цифровата трансформация. Интервенциите в тези области ще бъдат организирани съобразно специфични цели 1, 2 и 3 на Цел на политиката 1.

С цел отчитане регионалното измерение на препоръката двата основни стратегически документа, съгласно които ще бъде организирана подкрепата в рамките на Приоритет 1, а именно Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 (ИСИС) и Националната стратегия за МСП 2021-2027 (НСМСП) ще имат въведено регионално измерение.

По отношение на операциите, попадащи в обхвата на областите на интелигентна специализация, определени в ИСИС 2021-2027, ще бъдат отчитани и дефинираните регионални направления на Стратегията. Приоритетни за финансиране за съответния регион от ниво NUTS 2 ще бъдат 2 от общо 4-те тематични области, посочени в ИСИС 2021-2027 г., които имат доказан научен и фирмен капацитет в съответната област на интелигентна специализация и доказана активност в програмен период 2014-2020.

Подкрепата по отношение на МСП съгласно НСМСП 2021-2027 ще бъде съобразена, от една страна, с приоритетите по отношение на икономическите дейности (идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027), а от друга, с потребностите и потенциала на предприятията в отделните райони. Предвижда се регионалното измерение на подкрепата за МСП да бъде фокусирано до ниво „област“ – NUTS 3.

В рамките на специфична цел 1 „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“ на приоритет 1 програмата се ангажира пряко с развитие на иновационната екосистема и повишаване на иновационната активност на предприятията при отчитане на регионалните различия и съобразяване с наличния потенциал в отделните райони на страната.

Специален фокус е поставен върху НИРД и иновациите, свързани с **кръговата икономика и цифровата трансформация**, които са изведени като **хоризонтални области на подкрепа** в рамките на тази специфична цел.

Приоритет ще се дава на проекти, които са част от стратегическите вериги на стойността на ЕС. Предвид факта, че тези вериги се влияят от динамиката на процесите, които протичат на ниво ЕС и отчитат най-актуалните тенденции и перспективи за развитие на Съюза, подкрепата по това направление ще допринесе иновациите да са в отговор на идентифицирани предизвикателства и нужди, изведени на ниво ЕС.

Специфична цел 1 се ангажира пряко с национални приоритети 2 и 3 на ос на развитие 1 „Иновативна и интелигентна България“ на Националната програма за развитие България 2030 и има принос към изпълнението на специфична препоръка 3 на Съвета за 2019 г. Планираните интервенции по тази цел ще се ангажират и с изпълнението на отделни аспекти от Цел 8 и Цел 9 от Целите за устойчиво развитие на ООН.

Според данни на Евростат, България е сред държавите в ЕС с **най-нисък дял на иновативните предприятия** за 2016 г. През периода 2014 - 2016 г. 27.2% от предприятията осъществяват иновационна дейност (зад нас по показателя са само Полша (22%) и Румъния (10%). Иновационната активност е по-висока при предприятията, занимаващи се с индустрия (31.6%), отколкото при тези, предоставящи услуги (22.1%). Най-голям е дялът на иноваторите в групата на големите предприятия (250 и повече наети лица) - 81.9%. Оборътът на иновативните предприятия съставлява 59.8% от оборота на всички предприятия. Дялът на наетите лица в иновативните предприятия възлиза на 59.0% от наетите във всички предприятия.

Според Европейското иновационно табло за 2019 година България все още е в групата на “скромните иноватори”, заедно с Румъния, въпреки подобрението в представянето на страната от 2012 година насам. Обобщеният иновационен индекс в България през 2018 година се равнява на 48,72 в сравнение с този на ЕС през 2010.

Към 2018 година стратегическата цел България да премине от групата на плахите към групата на “умерените иноватори”, заложена в ИСИС 2014-2020, все още не е постигната. Страната не успява да достигне 50% от средното иновационно представяне на ЕС, което би я превърнало в “умерен иноватор”.

Според Европейското иновационно табло за 2019 най-слабо представяне в България регистрират иновационните измерения „финансиране“ и „подкрепа“, „изследователски системи“ и „иноватори“. Резултатите във връзка с „публични разходи за НИРД“ и „най-цитирани публикации“ са най-ниски. Освен това има няколко показателя, по който България е все още под 30% от средноевропейското ниво в сравнение с 2010 г., като например “МСП с продуктова или процесова иновация” (30,96%), “МСП с маркетингова или организационна иновация” (17,70%), “МСП с вътрешна иновация” (24,90%), “Сътрудничество между иновативни МСП” (24,53%), “Заявки за патент” (11,77%) и “Продажби на нови за пазара продукти и нови за фирмата продукти” (28,07%).

Слабите резултати в областта на иновациите се констатират и в **Доклада на ЕК за България за 2019 г.**, където е посочено, че България се нарежда на 27-мо място съгласно Сравнителния доклад за европейските иновации (Европейска комисия, 2018 г.) с равнище на ефективност под 50% от средното за ЕС. Относителните недостатъци на България са в категориите иновационни дружества, финансиране и подкрепа, привлекателни научноизследователски системи и връзки между дружествата и научноизследователските институции. Дялът на малките и средните предприятия, които въвеждат иновации по отношение на продукт или процес, е само 11% от средния за ЕС резултат, а дялът на тези, осъществяващи вътрешни иновации, е 14% от средния. Тези данни се подкрепят и от резултатите от извършената междинна оценка на ОПИК 2014-2020 г., където се посочва изводът, че като цяло предприятията не се насочват към оригинални научно-изследователски и развойни дейности, в резултат на които да се създадат иновативни процеси или услуги, а използват значително по-директния подход

на внедряване на нов продукт или услуга, успешно приложени в практиката (напр. на друга страна) чрез закупуване, инсталиране и експлоатация на ново оборудване.

Въпреки регистрираните слаби резултати в областта на иновациите, съгласно Европейското иновационно табло за 2019 г. България показва подобряване на иновационния потенциал с отчетлив ръст по показателите “заетост в бързоразвиващи се фирми от иновативни сектори”, “заетост в интензивните на знание услуги”, както и по показателите “заявки за промишлен дизайн” и “заявки за търговска марка”, в които България показва стойности които са над 50% от средноевропейското.

За да отговори на така идентифицираните предизвикателства, както и да се възползва от потенциала за развитие в определени области, в рамките на СЦ 1 са изведени конкретни мерки, целящи да допринесат за повишаване на иновативността на предприятията, така че до края на програмния период страната да попада сред водещите държави от групата на „умерените иноватори“. Това означава от **сегашното ниво от 49%** от средното за ЕС да достигнем до **65% през 2028 г.**

За целта планираните интервенции включват:

- Подкрепа за разработване и внедряване на иновации в предприятията, вкл. стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД.
- Подкрепа за създаване на иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги.
- Подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост, в т.ч. патенти, полезни модели, търговски марки, дизайн.

Разходите за научноизследователска и развойна дейност в страната остават на много ниско равнище както в публичния, така и в частния сектор, съгласно данни от Доклада на ЕК за България за 2020 г. Интензитетът на НИРД е много нисък: 0,75 % от БВП през 2018 г., много под националната цел от 1,5 %. Повод за особено безпокойство е регистрираната низходяща тенденция на интензитета на НИРД на предприятията (0,54 % от БВП през 2018 г.), като инвестициите в научни изследвания остават разпокъсани и са концентрирани в района на столицата и мултинационалните компании. Тази негативна особеност сериозно влияе върху частния сектор, който е основно подпомаган от ОПИК, тъй като в значителна степен се ограничават възможностите и потенциала за осъществяване на ефективно партньорство между стопанските субекти и научните и развойни организации при разработването и внедряването на иновации в тяхната дейност.

Необходимо е да бъдат предприети допълнителни мерки и интервенции за увеличаване на публичните разходи за НИРД, за подобряване на стойностите на показателите за иновационната активност на МСП.

Сътрудничеството между науката и бизнеса продължава да бъде много ограничено.

Това се изразява и в ниския дял на публично-частните съвместни научни публикации – публично-частните съвместни научни публикации като процент от общите публикации намаляха до 0,8 % през 2017 г. в сравнение със средно 3,9 % за ЕС (**съгласно данни от Доклада на ЕК за България за 2019 г. в рамките на Европейския семестър**). Малък е и броят на подадените заявки за патент - съгласно проучване сред МСП 2019-2020 г., реализирано в рамките на подготовката на Националната стратегия за МСП за периода 2021-2027 г., се наблюдава изключително ниска степен на дейности, свързани с регистриране на интелектуална собственост (74% през 2020 г. спрямо 93.9% през 2011 г.). Съгласно резултатите от проучването, предимно средни предприятия регистрират интелектуална собственост, като едва 7% от МСП имат регистриран патент в България и едва 3% - в ЕС.

По отношение на показателя сътрудничество между бизнеса, научните среди и висшите училища, съгласно резултатите от извършената междинна оценка на ОПИК 2014-2020 г., се налага изводът, че бизнесът трудно разпознава научните среди и висшите училища като свой адекватен партньор при развитието и усъвършенстването на своите икономически дейности. Този извод допълнително се обосновава и от съществуващите проблеми в сектора „Наука и висше образование“, свързани най-вече с възможностите му да генерира практически приложими научнообосновани решения в подкрепа на бизнеса.

Горепосоченото се потвърждава и от резултатите от междинната оценка на ИСИС 2014-2020 г., в рамките на която са проведени проучвания сред бенефициентите, в резултат на които се идентифицира, че **най-голям дял от бизнесите създават процесни иновации самостоятелно**, а най-честите взаимодействия във връзка със създаването им са с други предприятия. Въпреки че анкетираните предприятия най-често разработват своите иновации самостоятелно, те са склонни да си сътрудничат с други организации при този процес. Компаниите изразяват най-голяма готовност да си партнират с други предприятия, както в страната, така и в чужбина (съответно 72% и 66% от отговорилите). Освен това, по-голяма част от фирмите са склонни да си сътрудничат с университети в България (70%) и чужбина (52%), БАН (52%) и университетски научни комплекси (52%). Готовността за сътрудничество с научно-технологични паркове в страната или в чужбина, както и с Центрове за върхови постижения и Центрове за компетентности също е висока (изразена от между 40% и 50% от фирмите за всяка от категориите). Повече от половината от компаниите споделят, че биха участвали в партньорство и проект за Създаване и развитие на Регионални иновационни центрове (РИЦ) (63%).

Подкрепата в рамките на СЦ 1 в областта на иновационната екосистема, връзката наука-бизнес и нуждата от интернационализация на иновационния процес е изведена чрез:

- Продължаваща подкрепа за засилване на сътрудничеството между изследователските и научни институции и бизнеса, с акцент подкрепа на регионалната екосистема;

- Насърчаване защитата на интелектуалната собственост;
- Насърчаване на клъстерните инициативи – подкрепа за клъстери, които са част от Стратегическите вериги на стойността на ЕС (Strategic Value chains).
- Насърчаване участието в проекти за междурегионалното сътрудничество и интернационализация (на ниво области от район на планиране от NUTs II) на местните предприятия и клъстери в приоритетни области на интелигентна специализация от общ интерес с други европейски региони. Участията в съвместни проекти за междурегионални сътрудничества на местните предприятия в общи приоритетни области на интелигентна специализация с местни предприятия/клъстери и научноизследователски организации от други европейски региони ще доведат до редица ползи като трансфер на нови знания към бизнеса, повишена регионална видимост, достъп до нови пазари, споделен опит и достъп до научноизследователска експертиза и разрешаване на общи икономически и екологични (ограничаване и адаптация към климатичните промени) предизвикателства.

Подкрепа за изграждане и развитие на научно-изследователска и иновационна инфраструктура ще се предоставя на база отчетени нужди и потенциал за развитие. Предвидено е и изграждането на дигитални иновационни хъбове, както и на демонстрационни центрове в областта на ИКТ технологиите. Развитието на национални инициативи за Индустрия 4.0 е от съществено значение не само заради реалната подкрепа за конкурентоспособността на индустрията и насърчаването и подкрепата за инвестиции в иновации и нови технологии, а и поради факта, че улеснява обмена на опит с други страни, които имат своите успехи и добри практики в областта на цифровата трансформация.

България остава на последното място в ЕС при липса на чувствително развитие спрямо предходни години и по отношение на прилагането на принципа на кръгова икономика и внедряване на екоинновационни дейности. Съгласно данни от Доклада на ЕК за България за 2020 г. страните ни е сред държавите членки с най-ниски резултати по Екоинновационния индекс за 2018 г. Основните предизвикателства включват: насърчаване на възможностите за местни и чуждестранни инвестиции в областта на екологичните иновации и кръговата икономика, насърчаване на ефективното използване на ресурсите чрез увеличаване на енергийната ефективност, по-нататъшно разработване на възобновяеми енергийни източници и подобряване на практиките за устойчивост в транспортния сектор.

За целта специален фокус на интервенциите ще бъде разработването на продукти и услуги, които улесняват прехода към нисковъглеродна, ресурсно-ефективна и кръгова икономика. Посоченото кореспондира и с ангажиментите, поети в рамките на Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 (ИНПЕК) да се насърчава научният напредък в иновативни енергийни технологии, включително за производство на чиста енергия.

Въз основа на резултати от извършената междинна оценка на ИСИС 2014-2020 г. сред причините за бавния напредък в изпълнението на стратегическата цел за преминаване от групата на „плахите иноватори“ в групата на „умерените иноватори“ са **изключително големите регионални различия и диспропорции в иновационната активност и иновационния потенциал в отделните райони на страната**. Към 2019 г. четири от шестте района в България бележат спад в стойностите си на иновационния индекс спрямо 2011 г. Ръст е налице само в Югозападния (2,5 пр.п.) и Северен централен (ръст от 1 пр.п.).

Към момента Югозападният район е единственият район в България, който е в групата на “умерените иноватори”. Районът регистрира ръст от 2.5 пр.п. спрямо 2011 г. В този район са концентрирани научноизследователските и университетските институции и високотехнологичния и интензивен на знания бизнес. Поради това този район е водещ по публикационна активност, в това число и по международни съвместни публикации с участието на български учени. Делът на лицата с висше образование и лицата участващи в различни форми на обучение за възрастни в този район също е значително по-висок от средното за страната, като по този показател Югозападният район отново е с най-високи стойности.

Важно е да се отбележи, че Северозападният район за планиране, макар и да бележи най-голям спад спрямо 2011 г., регистрира водещи за страната стойности по продуктови и процесни иновации, дял на иновативните МСП и продажби на нови продукти. Това се дължи на целенасочената финансова подкрепа, която е осъществена в региона с инструментите на оперативните програми и по-специално по ОПИК 2014-2020.

С цел преодоляване на така идентифицираните различия се предвижда насърчаване на иновационните процеси съобразно регионалните дисбаланси в посока постигане устойчиво и балансирано развитие в полза на всички граждани на България.

Подходът за прилагане на интелигентната специализация в иновационната политика е един от начините за справяне с настоящите предизвикателства, поради което е предвидено **да се доразвие и надгради досегашната стратегия за интелигентна специализация** като от голямо значение е тя да бъдат прилагана в една по-съгласувана система за изпълнение **на национално и регионално ниво**. ИСИС 2021-2027 г. ще адресира както националните политики, стратегии и пътни карти в областта на НИРД и иновациите, така и установените слабости в изпълнението на ИСИС 2014-2020.

Основните елементи, които ще бъдат заложи в **Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021-2027 г.** са следните:

- Запазване на стратегическата цел на ИСИС 2014 – 2020 и доразвиването ѝ, а именно “България да премине от групата на "скромните" иноватори в групата на "умерените" иноватори”, като се отнася за всички 6 региона за планиране до 2027 г.

- Запазване на съществуващите приоритетни 4 тематични области, в т.ч.: „Мехатроника и чисти технологии”, „Информатика и ИКТ”, „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии” и „Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии” като ще бъде засилен фокусът им чрез намаляване и прецизиране на техните подобласти, включително за отделните региони. **Намаляване на досегашните 3 приоритетни области на район за планиране до 2.**

- Нови хоризонтални области, в т.ч. **включване на елементи на кръгова икономика** (в т.ч. с фокус безотпадни технологии и намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда), индустриален преход и разширяване на мерките за насърчаване на цифровата трансформация на предприятията, с акцент върху **технологии, въвеждащи Индустрия 4.0.**

- Засилване на регионалния фокус на ИСИС чрез разработване на силно фокусирани **регионални стратегии за интелигентна специализация;**

В рамките на Специфична цел 2 „Усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата и правителствата“ на Приоритет 1 на ПИК 2021-2027 г. предвидените интервенции ще се фокусират върху постигането на успешна цифрова/дигитална трансформация на българските предприятия в контекста на Индустрия 4.0, предоставянето на подкрепа за инвестиции, насочени към въвеждането на цифрови решения и програми, вкл. системи за електронно разплащане сред МСП, подобряване на бизнес средата в областта на цифровата трансформация. С цел насоченост на интервенциите и предоставяне на подкрепа съобразно наличните нужди и потенциал за използване на ИКТ технологиите от предприятията по тази специфична цел се предвижда и създаването на система за измерване нивото на цифрова трансформация на предприятията. Предвидено е подкрепата за МСП да бъде организирана чрез прилагането на следните два подхода:

- Следвайки приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в Националната стратегия за малките и средните предприятия за периода 2021-2027 г. (НСМСП 2021- 2027 г.), и
- Съгласно потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област), идентифицирани в НСМСП 2021-2027 г.

СЦ 2 на Приоритет 1 е в пълно съответствие и унисон с целите, изведени в НПП България 2030, а именно: достигане средното ниво в ЕС на Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) от 36.2 към момента; и достигане ниво от 50 на измерение „Внедряване на цифрови технологии“ на DESI от 18 към момента.

Развитието на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) в глобален план води до бурен технологичен напредък във всички сфери на човешката дейност и

сериозно повлиява развитието на обществото. То предизвиква фундаментални промени във всички аспекти от функционирането му, а социално-икономическото му въздействие непрекъснато нараства. ИКТ са основен двигател на цифровата революция в Европа като същевременно са и основополагащ фактор за изграждането на конкурентоспособна икономика, основана на знанието, за иновативно и приобщаващо информационно общество, осигуряващо високо качество на живот на гражданите.

Съгласно данни от Индекса за цифрова икономика и общество (DESI) през 2019 г. България е най-слабо развитата държава членка на ЕС в областта на цифровото представяне и цифровата конкурентоспособност. Най-голямото изоставане се отнася до интеграцията на цифровите технологии, за които не се отчита почти никакъв напредък през последните години. Навлизането на цифровите технологии в предприятията е трудно, а инвестициите в цифровизацията на икономиката са ограничени, въпреки че през последните години в страната се появява постепенно развиваща се екосистема от цифрови и технологични предприемачи. Недостатъчните инвестиции, комбинирани с недостига на ИКТ специалисти са основните причини за по-бавната цифровизация в България в сравнение с другите държави – членки на ЕС .

През 2017 г. средната интензивност на цифровизиране на българските предприятия е едва 12%, поставяйки икономиката на страната на 27-мо място в ЕС. Повече от 2/3 от предприятията в страната се характеризират с много нисък индекс на цифровизация често имайки само уеб страница и компютри. Въпреки че българските дружества са значими потребители на радиочестотна идентификация (RFID) – показател, по-който страната оглавява класацията в рамките на ЕС, потреблението им на компютърни услуги в облак или социални медии е сред най-ниските в ЕС, съответно 5.5% и 9% от общия брой предприятия. Само 12% от предприятията в страната начисляват електронни фактури и едва 7.1% от МСП осъществяват продажби онлайн, а относителният дял на оборота от електронна търговия (3.5%) в общия оборот на МСП сектора е три пъти по-нисък от реализирания в ЕС.

Ниската степен на развитие на електронната търговия в България е една от основните причини за липсата на интеграция на цифрови технологии. Това се подкрепя от сведенията на Доклада за глобалната конкурентоспособност, където България consistently се нарежда на предпоследно място в ЕС по дял от населението, използващо интернет.

Допълнителното изоставане на българските предприятия в бързия и мащабен процес на навлизане на цифровите технологии ще рефлектира в загуба на конкурентоспособност. Обратно, адекватните и своевременни действия в посока осигуряване на подходящи условия за цифрово трансформиране на бизнеса и предоставянето на подкрепа в този процес ще създаде възможност за завоюване на по-високи пазарни дялове в съществуващи и възникващи продуктови ниши. Поради това е необходимо да се адресират подходящи стимули и подкрепа в посока осигуряване на условия за успешно

цифрово трансформиране на бизнеса. Конкретните мерки свързани с развитие на средата в тази област следва да са обвързани в контекста на предприемачеството, стартър екосистемата и иновационната инфраструктура.

Предвидено е конкретната насоченост на политиката по отношение цифровата трансформация на предприятията да се развива в посока адресиране на следните потребности:

- Улесняване достъпа на МСП до цифрово ноу-хау и технологии, насърчаване използването на нови, базирани на ИКТ бизнес модели и активизиране цифровизацията на МСП, вкл. разработване на инструменти за електронна търговия на МСП;
- Поддръжка за приемане на системи за информационна сигурност;
- Технологично обновяване чрез въвеждане на стандарти в областта на Индустрия 4.0 (RAMI 4);

В рамките на Специфична цел 3 „Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции“ на Приоритет 1 на ПИК 2021-2027 г. предвидените интервенции ще бъдат ориентирани върху предоставянето на приоритетна подкрепа за МСП съгласно НСМСП 2021-2027 г. като предпоставка за устойчив растеж и конкурентоспособност на предприятията, внедряване на технологични продукти и услуги с висока добавена стойност с принос към икономическия растеж; насърчаване на предприемаческата активност и развитие на клъстери; подпомагане интеграцията на българските МСП във водещи технологични европейски партньорства и интернационализация на предприятията. Подкрепата по отношение на МСП ще бъде съобразена, от една страна, с приоритетите по отношение на икономическите дейности (идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027), а от друга, с потребностите и потенциала на предприятията в отделните райони. Предвижда се регионалното измерение на подкрепата за МСП да бъде фокусирано до ниво „област“ – NUTS 3.

СЦЗ на Приоритет 1 е в съответствие и унисон с целите, изведени в НПП България 2030, а именно: Приоритет 3 „Интелигентна индустрия“ - българските продукти стават все по-конкурентоспособни и увеличават трайно присъствието си в световната и вътрешната за ЕС търговия, като до 2030 г. се предвижда достигане на 20-то място в ЕС по показател „Глобален индекс на конкурентоспособността“ и нарастване на дела на високотехнологичния износ от общия износ (% нормализиран индекс) от 0.27 на 0.45. Мерките и интервенциите по ПИК 2021-2027 г. по тази специфична цел произтичат и се определят в съответствие с приоритетите, залегнали в Националната стратегия за МСП за периода 2021-2027 г.

Българските МСП създават 65% от добавената стойност и 75% от работните места в страната, което е с около 10 процентни пункта повече от средното за ЕС. Подкрепата за

повишаване на конкурентоспособността на МСП е ключова за икономическото развитие на страната.

През периода 2014-2020 г. българските МСП генерираха сериозен ръст на добавената стойност от 63.8%, със средно годишно нарастване от 10.4%. Темповете на растеж на МСП са по-високи от тези на големите предприятия, като основният принос за това е на микро предприятията, докато средните предприятия постигат най-ниски темпове на растеж (7.3%) сред всички категории предприятия. През последните години секторите от високо-технологичното производство и интензивните на знания услуги отбелязаха изключително динамично развитие, което се отрази в промяна от няколко процентни пункта в структурата на икономиката както от гледна точка на броя на предприятията и заетите, така и по отношение на създадената добавена стойност. Делът на добавената стойност, генериран от МСП във високо-технологичните производствени сектори и интензивните на знания услуги достигна от 22% през 2008 г. до 27% през 2019 г.

Въпреки отбелязания значителен ръст, производителността на българските МСП все още е по-ниска от средната за ЕС. Поради това целенасочената подкрепа по приоритетни икономически сектори следва да бъде запазена, като се засили устойчивостта и конкурентоспособността им. Същевременно е необходимо да се балансират разликите в икономическото развитие на районите. Налице са цели области и райони, където на практика няма предприятия, които оперират в секторите от високо и средно високо-технологичното производство и интензивните на знания услуги. Поради това новият подход при подкрепата за МСП предвижда да се вземе предвид регионалното измерение и да се развива местния икономически потенциал.

Интернационализация и достъп до пазари

Налице е и изоставане в степента на интернационализация на дейността на МСП спрямо средното за ЕС равнище във всичките ѝ измерения – износ, обмяна на ноу-хау и участие в международни проекти. Динамиката на износа и вноса през последното десетилетие показва значително увеличение на обемите на външна търговия. Износът на стоки и услуги през 2019 г. представлява 47.5% от БВП и нараства със 144,9% за периода 2009 - 2018 г. повлиян от подобренията в конкурентоспособността на българските компании и положителното икономическо развитие. Следва да се отбележи нарастващия принос на машините и транспортното оборудване в структурата на износа по продукти, който през 2018 г. достига 22,6% от общия износ спрямо 16.8% през 2009 г. Съгласно извършения **Анализ на социално-икономическо развитие на България за периода 2007-2017 г.** въпреки регистрираното известно подобрение през последните години, МСП секторът продължава да изостава по степен на интернационализация на дейността си спрямо средното равнище в ЕС. Относителният дял на предприятията, осъществили износ за ЕС нараства до 7.9%, а процентът на МСП, извършили внос от ЕС достига 9.9%. Средните стойности за МСП сектора в ЕС възлизат съответно на 10% (износ) и 11.2% (внос). Делът на износа от високотехнологичните сектори обаче все още остава далеч

под средното за ЕС равнище (5,4% спрямо 17,8%) . Имайки предвид относително малкия вътрешен пазар на страната, скромната ориентация на българските предприятия към външни пазари е ограничаващ фактор за тяхното интензивно развитие.

В допълнение, анализът на състоянието на МСП, извършен за целите на Националната стратегия за МСП 2021-2027 г., показва, че докато степента на интернационализация е относително висока при средните предприятия (близо 2 от 3 средни предприятия реализират внос или износ), то при микро и малките предприятия се наблюдава ограничен достъп до пазари и ниска степен на интернационализация.

Предвид изложеното, подходът към областите достъп до финансиране и интернационализация е предвидено да бъде насочен към усъвършенстване на инструментите и задълбочаване на подкрепата за отстояване на постигнатите резултати. В този смисъл подкрепата към МСП чрез традиционно прилагани и към този момент инструменти е предвидено да се запази, включително и по отношение на приоритетните сектори, като същевременно се увеличи само участието с цел по-висока устойчивост на помощта и се разшири участието във форуми, изложения и други търговски събития на пазари от страни извън ЕС. В същото време, ще бъде прилаган и регионален подход при предоставянето на подкрепата, като тя се фокусира върху предприятията от Североизточен, Северен централен и Югозападен район за планиране, където се наблюдава спад в индекса на интернационализация. Допълнителна подкрепа е необходима и по отношение на технологичната трансформация и цифровизация на търговията, особено със страни извън ЕС.

Достъп до финансиране

Съгласно общите констатации за дисбалансите, рисковете и проблемите, изведени в Доклада на ЕК за България за 2019 г. в рамките на Европейския семестър, достъпът до финансиране за малките и средните предприятия в България съответства на средната за ЕС стойност и се подобрява с подкрепата на мерки на ЕС. Достъпът до финансиране е най-важният проблем само за 6 % от българските малки и средни предприятия в сравнение със 7 % на равнището на ЕС (ЕЦБ, 2018).

Проучване за целите на Националната стратегия за МСП за периода 2021-2027 г. показва, че най-използваните източници на финансиране през 2019 г. от МСП са: собствени средства (самофинансиране) - 56,2% от МСП, овърдрафт по текущи сметки - 24,3% и заеми за оборотен капитал - 24,1%, заеми от приятели и роднини - 21,1%, инвестиционни кредити - 17,9%, финансиране чрез европейски средства - 12,9%. Основните трудности за МСП при разглеждането на банкови заеми са липсата на обезпечение поради размера на капитала и собствените ресурси на предприятията, както и липсата на успешна бизнес история.

Съгласно Доклада на ЕК за България за 2019 г. фондовете за дялово участие, избрани от Европейския инвестиционен фонд през 2007—2013 г., са дали тласък на екосистемата на

стартиращите предприятия в София, особено в сектора на информационните и комуникационните технологии. Останалата част от областта обаче изостава. Финансирането чрез рисков капитал и бизнес ангели все още е ограничено. Малкият размер на пазара е известна пречка за привличането на големи капиталови инвеститори, затова публичното подпомагане играе решаваща роля за развитието на тази екосистема.

За периода 2011 - 2020 г. се наблюдава цялостно подобрене на достъпа до финансиране във всички български региони на ниво NUTS 2. Понастоящем регионът с най-лош достъп до финансиране е Северозападен район за планиране, а с най-висока средна стойност на индекса е Северен централен район. През 2020 г. МСП в три от регионите остават с много труден достъп до финансиране - Северозападен, Югоизточен и Северен централен регион. Поради тази причина въвеждането на регионален подход се явява подходящ механизъм за преодоляване на посочените дисбаланси. В тези региони преобладават семейни предприятия от нискотехнологичните сектори, както и предприятия от творческите индустрии и занаятите, които са основно микропредприятия и се нуждаят от малка по размер безвъзмездна финансова помощ между 30 000 - 50 000 лв. с цел въвеждане на нови машини и съоръжения.

Предприемачество

Съгласно Доклада на ЕК за България за 2019 г. малките и средните предприятия продължават да са изправени пред редица предизвикателства. Напредъкът на България в изпълнението на Акта за малкия бизнес на ЕК (SBA) е слаб, особено в областта на уменията и иновациите, отзивчивостта на администрацията, околната среда и, преди всичко в областта на предприемачеството, където България е на последно място в ЕС (Европейска комисия, 2018 г.), като държавата се характеризира с ниска предприемаческа активност и слабо развита предприемаческа еко-система (възможност за реализиране на допълнителен потенциал в съответствие с индекса Total early-stage Entrepreneurial Activity (TEA) на GEM, който през 2018 г. за България е 6%).

Подкрепата за стартиращите предприятия е предвидено да бъде насочена приоритетно за **създаването на нови предприятия в областта на високотехнологичните и средно високотехнологичните производства, както и в интензивните на знания услуги**. По отношение на предприятията от творческите индустрии и занаятите, които спадат към иновативните и интензивни на знания услуги, и които в началото на своя жизнен цикъл (до 3-та година от основаването си) се отнасят към групата на стартиращите предприятия, е идентифицирана необходимост от значително дялово финансиране (до 200 000 лв) с цел разрастване на производство, асортимент, маркетинг на продукта/услугата, и реализация на международните пазари. Тази група предприятия се нуждае от подкрепа насочена за развитието им и за постигане на производствена и финансова устойчивост. Подкрепяйки тази група предприятия ОП ще осигури добре функционираща предприемаческа екосистема от технологични паркове, бизнес

инкубатори, венчър и мецанин фондове, споделени пространства, краудфъндинг платформи и бизнес ангели.

По отношение на подкрепата за предприемачеството е предвидено мерките да бъдат съобразени спрямо конкретните нужди на отделните подгрупи (дефинирани в НСМСП 2021-2027) и при отчитане на регионалните различия. Предвидено е конкретната насоченост на политиката по отношение на предприемачеството да адресира следните потребности:

- Насърчаване на предприемаческия дух и създаване на нови предприятия в приоритетни сектори;
- Създаване и развитие на елементи от предприемаческата екосистема (бизнес инкубатори, споделени, пространства, технологични паркове и други);
- Подкрепа за различните подгрупи предприемачество – новостартиращи в приоритетни сектори, семейни предприятия, творчески индустрии, бързорастящи предприятия и други.
- Подкрепа за съществуващи клъстери.

Специална насоченост на подкрепата е необходима и в контекста на развитие на технологичното предприемачество като се подпомогне участието на МСП в инициативи свързани с обмен на технологии, знания и внедряване на иновации, специализирани форуми, експортни и дигитални хъбове и други с особено внимание към стартиращите и разрастващите се предприятия.

Клъстери

По отношение на политиката за подкрепата на клъстери е необходимо засилване на функциите на съществуващи клъстери, които обхващат както научни институции, предприятия, лаборатории, технологични паркове и други. Подкрепата е предвидено да бъде насочена към въвеждането на иновации, както и в посока интернационализиране на българските експортно ориентирани предприятия. Подкрепата за клъстери, които са силно развити в приоритетни за страната сектори с важно регионално значение и такива, доказали експортната си ориентация, ще бъде сред водещите принципи при организирането на подкрепата за клъстерите през програмния период 2021-2027 г.

Бизнес среда

МСП са особено чувствителни към въздействията на бизнес средата. Елементите на бизнес средата, свързани с все още съществуващите ограничения на единния пазар и регулаторната тежест имат най-сериозно отражение върху възможностите за растеж на предприятията. Въпреки напредъка след приемането на Акта за малкия бизнес кумулативното въздействие на регулирането остава основен проблем за МСП, както на ниво ЕС (COM(2020) 103), така и на национално ниво (Анализ за целите на Националната

стратегия за МСП 2021-2027 г.). Поради своята специфика и ограничени ресурси голяма част от МСП не са информирани или трудно отсяват съществена информация, която би им дала възможност да развият и разширят своя бизнес. Така например МСП не оценяват стойността на данните, които създават, трудно намират решения за преход към устойчиви бизнес практики и поради това не могат да се възползват от възможностите на цифровата икономика и трудно адаптират своя бизнес към промени по веригата на стойността, съобразявайки се с високите екологичните изисквания. Дълбочината на този проблем, предполага, че не е достатъчно единствено да се предостави информация, а да се подпомогне развитие на предприемаческата екосистема и да се подобрят елементи на бизнес средата, които представляват бариери за разрастването на МСП.

Предвид това е необходимо е да се подкрепи създаването и развитието на различни форми на сътрудничество, обмен на информация и консултации. Необходима е подкрепа за създаване и развитие на националните мрежите за провеждане на политиката за МСП, които в частност ще подпомогнат и участието в европейските EEN, SME Envoy network, DIN, EU Start-up Nations Standard и др. Конкретни форми на такъв тип подкрепа могат да са насочени към услуги, предоставяни от експортни и дигитални хъбове.

Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа“

Приоритет 2 Кръгова икономика е насочен към повишаване на ресурсната – и в частност енергийната – производителност, при следване на принципите на кръговата икономика.

Приоритетът допринася за изпълнение на целите на Националната програма за развитие България 2030 и по-конкретно ос на развитие 2 „Зелена и устойчива България“, приоритет 4 „Кръгова и нисковъглеродна икономика“, както и целите на Споразумението за партньорство за периода 2021-2027 за трансформиране на линейната икономика на страната в кръгова.

Приоритетът адресира изпълнението и на някои аспекти от Цел 8 „Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички“ от Целите за устойчиво развитие на ООН и в частност подцел 8.4., цел 12 „Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство“, подцел 12.5 „До 2030 значително намаляване на образуването на отпадъци чрез предотвратяване, намаляване, рециклиране и повторна употреба“. Същевременно, някои от осъществяваните интервенции, адресират и аспекти от Цел 7 „Осигуряване на достъп до надеждна, устойчива и модерна енергия за всички“ и в частност подцели 7.2 и 7.3

Мерките по приоритета имат пряк ефект и към целите за 2030 г. за енергийни спестявания и дял на енергията от ВИ в брутно крайно потребление на енергия,

залегнали в Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 (ИНПЕК).

В рамките на Специфична цел 1 „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“ на Приоритет 2 на ПИК 2021-2027 предвидените интервенции са насочени към инвестиции в предприятията за изпълнение на мерки за енергийна ефективност и генериране на енергийни спестявания.

В областта на политиката за енергийна ефективност привличането на инвестиции и отключването на частно финансиране за подобряване на енергийната ефективност са от решаващо значение за гарантирането на целите във връзка с енергийния преход към въглеродно неутрална икономика. Отчитайки последното интервенциите по тази специфична цел ще се изпълняват чрез финансов инструмент с оглед мултиплициране на ресурса по програмата.

По отношение на енергийната интензивност на икономиката през последните десет години страната успява до постигне 17.4% намаление, което изпреварва средното подобрене в ЕС (14.5%). Въпреки това България остава страната с най-енергоемката икономика в ЕС, изразходвайки през 2017 г. 3.6 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП от средния енергиен разход в ЕС, скъсявайки изоставането си със скромните 3.4%. Обстоятелството, че България е на последно място в ЕС през 2011 г. по отношение на енергийната ефективност от 2011 г. насам показва, че този проблем съществува от дълго време и оказва отрицателно въздействие върху производителността и конкурентоспособността на предприятията в страната.

Политиката в областта на енергийната ефективност е много съществен елемент от националната и европейската енергийна политика и политиката в областта на климатичните промени. Процесът на преминаване към енергетика с ниски нива на вредни емисии изисква повишаване на енергийната ефективност, увеличаване използването на енергия от възобновяеми източници в брутно крайно енергийно потребление, подобряване на енергийното управление, развитие на енергийната инфраструктура и изграждането на вътрешния пазар, както и разработването на различни концепции и внедряване на нови технологии и услуги.

Налице е необходимост от интензифициране на усилията в посока повишаване на енергийната ефективност, с оглед подобряване на конкурентоспособността на икономиката. Предприетите действия в тази насока ще способстват и за изпълнението на изисквания за спестяване, произтичащи от член 7 на Директивата за енергийна ефективност.

Въпреки че е на път да постигне целта си по отношение на дела на възобновяемата енергия, през 2020 г. България остава страната, която отделя най-голямо количество парникови газове в ЕС. През 2016 г. интензитетът на отделянето на парникови газове в България е 4,3 пъти по-висок от средния за ЕС (ЕС, 2017). България надхвърля

заложените стойности за 2017 г., които са определени в Директивата за възобновяема енергия. Нивото на ВЕИ за 2017 г. в общия енергиен микс възлиза на 18,7%, като надвишава целта от 16%. В същото време, България може да пропусне с 1 процентен пункт целта си за 2030 г. и да задържи емисиите на парникови газове не по-високи от нивото от 2005 г. (ЕС, 2018).

На национално ниво, в ИНПЕК са заложили следните стратегическите цели и приоритети:

По отношение на измерението „Декарбонизация“ България ще положи усилия да увеличи дела на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия и да намали емисиите на парникови газове (ПГ). Съгласно препоръката на ЕК, България повиши нивото на амбиция по отношение на дела на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия от 25% на 27.09% към 2030 г.

В съответствие с приоритетите на ЕС за повишаване на енергийната ефективност в ИНПЕК са определени национални цели за постигане на 27,89% намаление на потреблението на първична енергия и 31,67% намаление на крайното потребление на енергия до 2030 г. Препоръката на ЕК за разработване на повече политики и мерки в областта на енергийната ефективност е взета под внимание и в съответствие с чл. 7 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно енергийната ефективност (Директива 2012/27/ЕС), България поставя акцент върху алтернативните политики и мерки за насърчаване на енергийната ефективност. Такива мерки включват и подкрепа за изпълнението на проекти за енергийна ефективност каквито се предвижда да бъдат изпълнявани по настоящата програма.

Допълнително Законът за енергията от възобновяеми източници предвижда при реализиране на проекти за модернизация на производствените процеси в малки и средни предприятия мерките за енергийна ефективност да се комбинират с въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ за задоволяване на технологични нужди на предприятието. Предвид посочения ангажимент в програмата е предвидено мерките за използване на ВИ за собствено потребление да заемат важно място, но като част от специфичната цел за енергийна ефективност, а не заложили в рамките на отделна специфична цел.

Липсата на значими промени в индустриалната структура, както и на съществено подобрене по отношение на използваните технологии и производствени процеси, не позволяват на сектора на индустрията да подобри енергийната си ефективност. Целенасочените мерки и инвестиции към енергийна ефективност могат да отключат огромен потенциал за спестяване на енергия.

В рамките на Специфична цел 6 „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ на Приоритет 2 на ПИК 2021-2027 г. предвидените интервенции ще бъдат

ориентирани към подпомагане на предприятията за въвеждането на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство и развитие на индустриална симбиоза. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката, насърчаване ефективното използване на ресурсите по време на целия им жизнен цикъл (включително извличане на суровини, дизайна на продукта, поправка, повторна употреба и рециклиране), което ще доведе не само до намаляване на отпадъците, но и до удължаване на живота на самия продукт и ще намали необходимостта от извличането на нови ресурси. Съществува значителен потенциал за регионален подход на подкрепата за МСП в стремежа им да станат по-ефективни в изразходването на ресурси и производството на продукти и услуги, които да намират реализация на „зелени“ пазари.

Мерките по тази специфична цел ще се прилагат при допълняемост и демаркация с предвидените мерки по приоритет 2 „Отпадъци“ на програма "Околна среда" 2021-2027 г.

Високата ресурсна интензивност е едно от най-значимите препятствия пред конкурентоспособността на икономиката, като същевременно възпрепятства и устойчивото развитие. Въпреки предприетите мерки за подкрепа на технологичното обновление на икономиката наблюдаваният напредък е крайно недостатъчен, което поставя въпроса за адекватност на обхвата на изпълняваните интервенции и/или тяхната ефективност.

През последните десет години ресурсната интензивност на икономиката намалява с 20.2% до 3.1 кг/евро през 2017 г., но темповете на намаление изостават спрямо наблюдаваните средно за ЕС (22.4%), в резултат на което разликата между страната и Общността нараства допълнително. През 2017 г. България продължава да е най-ресурсоемката икономика в ЕС, изразходвайки 6.5 пъти повече суровини за производство на единица БВП от средния суровинен разход в ЕС. Използваните производствени технологии в страната генерират 420 кг. отпадъци за производството на 1 000 евро сравнено с едва 66 кг. средно за ЕС. При това регистрираното подобрене през последните десет години в това отношение от едва 4.5% е почти на нивото в ЕС (4.3%), което не позволява чувствително наваксване на изоставането спрямо общността.

В своя Пакет за кръгова икономика от 2018 г. ЕК включва рамка за мониторинг на напредъка към кръгова икономика. Анализът на десетте показателя в рамката за мониторинг на кръговата икономика показва, че през 2016 г. делът на кръговото (вторичното) използване на материалите в България е бил 4,3% (което е значително под средния за ЕС-28 показател от 11,7%).

Предизвикателствата пред българските МСП в областта на кръговата икономика се очертават и в проучването на МСП, проведено в периода 2019-2020 г. за целите на Националната стратегия за МСП 2021-2027 г. - 12,1% от МСП срещат сериозни

затруднения при прилагането на изискванията, свързани с класификацията, събирането и третирането на отпадъците, което показва необходимостта от допълнителна подкрепа и насоки в тази област.

Прегледът на изпълнението на политиките на ЕС в областта на околната среда препоръчва разработването на дългосрочна стратегическа визия и интегриран подход, чрез които националните политики да ускорят навлизането на кръговата икономика във всички икономически сектори. В тази връзка предстои изготвяне на стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021- 2027 г., както и Национален план за управление на отпадъците на Република България 2021-2027, с които изпълнението на новата оперативна програма ще се съобрази и вземе предвид при разработването на конкретните мерки.

Приоритет 3 „Подкрепа за интегрирано териториално развитие“ е насочен към развитие на регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация като механизъм за преодоляване на териториалните дисбаланси, привличане на инвестиции и постигане на устойчиво икономическо развитие. Целта на планираните мерки в рамките на тази специфична цел е, комбинирайки се с мерки от други програми, да се постигне синергичен ефект в посока укрепване на икономическото развитие на българските региони, за увеличаване на техния икономически потенциал и за използване на местните ресурси и възможности.

Мерките по този приоритет ще бъдат организирани съгласно цел на политиката 1 „По-интелигентна Европа“, специфична цел 1 „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“, но ще допринасят за изпълнението и ще имат ефект и по отношение на цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите“.

Съгласно Доклада на ЕК за България за 2019 г., пет от шестте български региона са сред 20-те най-бедни в ЕС. Като процент от БВП инвестициите са под средните за ЕС със значителни регионални несъответствия. Обратно, градският регион на София генерира почти половината от БВП на страната, въпреки че регионът представлява едва 18,8% от населението. София привлича повече от половината нефинансови преки чуждестранни инвестиции.

Нарастващите различия между българските региони и напредналия процес на моноцентризм по отношение на град София в дългосрочен план ще доведат до сериозни дисбаланси между някои части на страната и до невъзможност за използване на пълния потенциал на територията. Тези процеси подчертават необходимостта от прилагане на интегриран териториален подход, насочен към създаване на модел за полицентрично развитие, който работи за устойчив и балансиран растеж на българските региони, като по този начин в близко бъдеще се достигне средното ниво за ЕС.

Този интегриран териториален подход ще бъде изпълнен чрез два основни инструмента: интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) и Водено от общностите местно развитие (ВОМР).

По отношение на ИТИ планираните за изпълнение мерки от страна на ПИК 2021-2027 предвиждат създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии, които ще осигуряват ключова подкрепа за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация.

Развитие на индустриални зони

Развитието на индустриални зони е основен приоритет, дефиниран в Програмата за управление на правителството на Република България. Индустриалните зони са важна предпоставка за привличането на инвестиции „на зелено“ в производството, но също така могат да играят важна роля и в процеса по трансфер на технологии, привличане на StartUp компании и/или за разширение на предприятия в сектори с висока добавена стойност. Наличието на терени с производствено предназначение и изградени елементи на техническата инфраструктура в рамките на индустриалните зони в допълнение с наличието на модерни изпитателни съоръжения и осигурена връзка с научноизследователски организации, които да подпомагат процеса по развитие на продукти и услуги в областите на интелигентна специализация ще имат важно значение за решението за инвестиция на местни и чужди компании.

Дейността на изградените и добре функциониращи към момента индустриални зони показва ясно техните ползи за развитието на местната икономика от гледна точка привличане на производствени местни и чуждестранни инвестиции, създаване на заетост, развитие на икономически дейности с доказана добавена стойност, концентрация на ресурси и др. положителни ефекти, които са важни фактори за постигане на развитие и растеж на местните икономики.

Чрез подкрепата за индустриалните зони ще се балансират регионите и регионалните екосистеми по веригата “местни предприятия – местни научноизследователски организации – местни власти” както вътре в региона, така и извън него, с оглед разгръщане на иновационния потенциал за развитие на местните икономики и привличане на инвестиции.

Развитието на индустриалния сектор има водеща роля за повишаване на икономическия растеж, създаването на нови работни места и увеличаването на експортния капацитет на положителна тенденция за разширяване на производствените мощности на местни и чуждестранни компании, възможността за подкрепа от страна на държавата за планираните от компаниите нови инвестиции би спомогнала за значително увеличаване на регионалната икономическа и иновационна активност и подобряване на регионалните икономически и иновационни показатели.

Изграждането и развитието на индустриални зони в регионите на страната ще подобри атрактивността им за потенциалните инвеститори. В комбинация с успешно взаимодействие с общинските администрации и научноизследователските организации за подкрепа на компаниите в инвестиционния процес, ще се създадат предпоставки за трайна положителна тенденция на намаляване на дисбаланса в регионалното икономическо развитие и иновационно представяне.

За оползотворяване на наблюдаваната положителна тенденция за увеличаване на интереса към България от чуждестранни инвеститори, както и за създаване на възможности за въвеждане на модерни технологии и за развитие на предприятия в областите на интелигентна специализация от първостепенно значение е обособяването и **изграждането на съвременни индустриални зони, които чрез предоставяните от тях инфраструктура и услуги да предпоставят качествен скок в иновационното представяне на предприятията от съответната територия.**

В тази връзка е необходимо да бъдат предвидени интервенции за създаване на условия за ускорено изграждане на модерна индустриална, вкл. изпитателна инфраструктура в цялата страна с оглед преодоляване на териториалните дисбаланси в инвестиционната активност в страната чрез изграждане на нови и развитие на съществуващите индустриални зони като предпоставка за привличане на инвеститори в сектори с висока добавена стойност, привличане на стартиращи компании и/или за разширение на малки и средни предприятия.

Подобен вид подкрепа ще бъде предпоставка за:

- създаване на синергия между бизнеса и научната общност с цел разработване на продукти с висока добавена стойност в областите на интелигентна специализация;
- създаване на условия за ускорено изграждане на модерна индустриална инфраструктура с оглед преодоляване на идентифицираните териториални дисбаланси, привличане на инвестиции и устойчиво икономическо развитие на съответния регион;
- осигуряване на възможност за привличане на StartUp компании и/или за разширение на предприятия в сектори с висока добавена стойност;
- осигуряване на възможност за клъстеризиране на бизнеса чрез създаване на условия и подпомагане на индустриалните зони за привличане на взаимосвързани производства;
- Развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал за развитие.

Научени уроци от периода 2014-2020 г. по отношение на ефекта и въздействието от изпълнението на ОПИК

Съгласно данни от Доклада на МФ „Фондовете на ЕС в България: Оценка на макроикономическите ефекти от изпълнението на програмите, съфинансирани със средства от ЕС“ за периода до края на 2019 г. в резултат от реализираните по ОПИК 2014-2020 г. интервенции се отчитат първите краткосрочни ефекти по 6 от основните макроикономически показатели, като най-значително е отражението върху частните инвестиции, последвано от ефектите върху частно потребление, внос, износ, текуща сметка на платежния баланс и бюджетен баланс (Табл. 1).

Основният извод който се налага е, че ефектът от финансирането по ОПИК е с характер на мултиплициращ ефект върху икономиката на страната, като сред най-значимите ефекти по отношение на макроикономическата среда в страната се очаква да бъдат тези по линия на увеличаване на частните инвестиции в резултат от изпълнението на програмата. В дългосрочен план, съгласно Доклада на МФ, ще се наблюдават и допълнителни ефекти от интервенциите по ОПИК, свързани с увеличеното производство, като подобрените конкурентни позиции ще доведат до по-съществено увеличение на износа и по-високи приходи в бюджета.

Финансовите инструменти като катализатор на публични и частни ресурси засилват ефектите от програмите и подпомагат постигането на заложените цели за растеж и заетост на ЕС. Чрез използването на финансовите инструменти се преодоляват несъвършенствата на пазара, като се предоставя финансиране на крайни получатели, за които финансирането от частния сектор е ограничено и подкрепата би имала положителен ефект. Използването на дългови и дялови инструменти дава възможност за предоставяне на широк спектър от финансиране до предприятията. Този вид финансиране дава множество ползи за фирмите, като осигуряване на капитал за стартиращи фирми, капитал за растеж, кредитиране при по-ниско обезпечение и лихви, както и намалени административни такси. Финансовите инструменти мобилизират към публичния ресурс допълнително частно финансиране, което увеличава общия размер на подкрепата, която достига до крайните получатели.

ТАБЛ. 1 ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОП „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“

Макроикономически показател	Ефект към 2019 г.
БВП	0.4%
Износ на стоки и услуги	0.3%
Внос на стоки и услуги	1.4%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.4 п.п.
Частно потребление	0.5%
Частни инвестиции	3.5%

Заетост (15-64 г.)	0.5%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.2 п.п.
Средна работна заплата	0.2%
Инфлация по ХИПЦ	0.1%
Бюджетен баланс (% от БВП)	0.07 п.п.

Източник: МФ, СИБИЛА

Научени уроци от периода 2014-2020 г. по отношение на преодоляване на икономическите, социални и териториални различия:

Съгласно резултатите от извършената междинна оценка на ОПИК 2014-2020 г. броят на подкрепените от програмата предприятия е съсредоточен основно в рамките на три от районите за планиране, които са разположени в западната част на страната – Северозападен, Югозападен и Южен централен. Там на практика се изпълняват над 70% от финансираните проекти.

Възприетият през програмен период 2014-2020 г. подход за регионална приоритизация на проекти, които се изпълняват в райони с по-слабо икономическо развитие и ефектът от неговото прилагане показва, че същият следва да бъде променен, така че да допринесе в по-висока степен за намаляване на регионалните дисбаланси и отразяване в по-висока степен на местните нужди и потенциал за развитие. В тази връзка двата основни стратегически документа, съгласно които ще бъде организирана подкрепата в рамките

на цел на политиката 1, а именно Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 и Националната стратегия за МСП 2021-2027 ще имат въведено регионално измерение.

По отношение на операциите, попадащи в обхвата на областите на интелигентна специализация, определени в ИСИС 2021-2027, ще бъдат отчитани и дефинираните регионални направления на Стратегията. Приоритетни за финансиране за съответния регион от ниво NUTS 2 ще бъдат 2 от общо 4-те тематични области, посочени в ИСИС 2021-2027 г., които имат доказан научен и фирмен капацитет в съответната област на интелигентна специализация и доказана активност в програмен период 2014-2020.

Подкрепата по отношение на МСП съгласно НСМСП 2021-2027 ще бъде съобразена, от една страна, с приоритетите по отношение на икономическите дейности (идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027), а от друга, с потребностите и потенциала на предприятията в отделните райони. Предвижда се регионалното измерение на подкрепата за МСП да бъде фокусирано до ниво „област“ – NUTS 3.

Опит по отношение на устойчивостта и успеха на инвестициите в изграждането на големи инфраструктури беше натрупан и в процеса на изпълнение на проекта за изграждане на София Тех Парк. Няколко са основните фактора за успех, които трябва се имат предвид при финансиране на подобни проекти: внимателно и детайлно планиране на дейностите и нуждите за оперативното функциониране и поддръжка на инфраструктурата след нейното изграждане, ясен мениджърски модел, който да дефинира дългосрочна стратегия за развитие, отвореност към средата – изграждане на сътрудничества и партньорства с университетите, търсене на по-силни връзки и изграждане на силни взаимоотношения с регионалното управление и администрация, и устойчив ангажимент от страна на държавата за подпомагане на стратегическото управление и развитие на инвестицията.

Научени уроци от прилагането на подхода ВОМР в периода 2014-2020 г.:

Вследствие на многофондовото прилагане на подхода ВОМР през програмния период 2014-2020 г., което по ОПИК се отчита като успешно, се създава и развива местен административен капацитет за изпълнение на стратегиите за местно развитие, оживяват се местните общности на територията на една или повече съседни общини, основани на обща идентичност и характеристики (традиции, култура, икономика и др.), подпомагат се проекти по различни, идентифицирани в стратегиите мерки, които водят до заетост и задържат хората в родните им места. Изпълнението на стратегиите за местно развитие дава множество ползи за местното население на съответната територия, като осигуряване на подкрепа на малкия бизнес чрез МСП на територията, създаване на по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в малките население места. По този начин и при дългосрочно целенасочено подпомагане би могло да се постигне задържане на местното население и неутрализиране на процесите на депопулация на малките населени места на територията на страната. Опитът от прилагането на подхода

ВОМР досега показва, че такъв процес е възможен, но резултатите не бива да се очакват в краткосрочен план. На основа на натрупания опит, научените уроци от забавянето на прилагането на подхода ВОМР на национално ниво през програмен период 2014-2020 г., можем да обобщим, че през програмния период 2021-2027 г. следва да се разработи концепция за нова организация на прилагането на подхода ВОМР при многофондово финансиране, в която да има опростяване на правилата и процедурите с цел ускоряване на целия процес на планиране, изпълнение и отчитане на и повишаване на ефективността на целия процес.

Научени уроци от периода 2014-2020 г. по отношение на административен капацитет и административна тежест:

От гледна точка на човешките ресурси, основните предизвикателства при създаването и съхранението на административния капацитет бяха свързани с недостиг на човешки ресурс с необходимото ниво на компетентност, сравнително високата степен на текучество на служителите, липсата на достатъчно време за провеждане на обучения, както и липсата на достатъчни стимули за служителите. Към края на програмния период 2014-2020 г. по-голямата част от тези предизвикателства вече са преодолени. Този извод е от значение за устойчивостта на постигнатите резултати в изграждането и развитието на административния капацитет и на изградената система за управление на средствата от ЕС по оперативната програма, тъй като текучеството на персонала и загубата на експертиза водят до значително забавяне на процеса и се отразяват най-вече на бенефициентите.

При изпълнението на ОПИК 2014-2020 г. се констатираха и множество трудности, свързани с прилагането на правилата в областта на обществените поръчки и държавните помощи. В тази връзка се идентифицира необходимост от укрепване капацитета на служителите, имащи отговорности за прилагането на тези правила на ниво управляващ орган.

Капацитет на основните категории бенефициенти

- Бизнесът като бенефициент - констатираните трудности са свързани с липсата на опит и капацитет при подготовка и изпълнение на проекти и със затруднения при провеждане на процедури за избор на изпълнители. Осигуряването на финансов ресурс, необходим за предварително финансиране и съфинансиране на проектните дейности, продължава да бъде едно от най-сериозните предизвикателства пред бизнеса.

Надграждане и развитие на добрите практики от периода 2014-2020 г.

През програмния период 2021-2027 г. ще продължат усилията на Управляващия орган на програма „Иновации и конкурентоспособност“ за осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати по отношение на намаляването на административната тежест и улесняване на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ:

- Опитът от програмния период 2014-2020 г. показва, че цифровизирането на дейността на УО води до повишаване на достъпността и качеството на предоставяните услуги. Дейността на УО преимуществено се извършва в електронна среда, което допринася за намаляване на тежестта, както по отношение на бизнеса, така и на служителите на УО. Предвид прекия положителен ефект на цифровизирането на дейността е изведена необходимостта от продължаването на тази тенденция, което ще направи кандидатстването по програмата по-атрактивно за кандидатите.
- Успоредно с увеличаването на тенденцията за цифрова трансформация на дейността на УО е необходимо да се продължат и усилията за унифициране на изискванията по отношение на кандидатите и документите, които се представят. Практиката показва, че положените от УО усилия за служебно набавяне на все по-голям обем от информация, заедно с последователността в изискванията по отношение на представяните документи в поредни процедури, води до намаляване на отстраняването на качествени проекти на административни, формални основания.
- Положителен ефект, изведен на база досегашния опит, е да се извърши опростяване на правилата и изискванията по отношение на част от проектите по конкретни процедури с нисък размер на безвъзмездната помощ, след извършен анализ.
- Както бе споменато по-горе, в програмния период 2014-2020 УО въведе все по-широко практиката да набавя служебно документи, издавани от държавни органи. Посоченото, освен чисто икономически ефект и мярка за намаляването на административната тежест за кандидатите, осигурява необходимата прецизност и бързина в работата на УО.
- Наличието на големи бази от данни, предвид цифровизирането на дейността на УО изисква повишаване на капацитета на администрацията, свързан с обработване и анализ на наличните информационни данни и превръщането им в ресурси.
- Предвид разнообразието на подпомаганите по програмата дейности, от съществено значение е навременното осигуряване на специфична експертиза на необходимото ниво, която да подпомага дейността на УО.

За целта, свързана с растежа и заетостта:

Таблица 1		
Цел на политиката	Специфична цел или специален приоритет *	Обосновка (резюме) [2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]
Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“	СЦ (i) <i>засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на</i>	<ul style="list-style-type: none"> - България е сред държавите в ЕС с най-нисък дял на иновативните предприятия – в периода 2014 - 2016 г. едва 27.2% от предприятията осъществяват иновационна дейност; - България е на 27-мо място съгласно Сравнителния доклад за европейските иновации (ЕК, 2018 г.) с равнище на ефективност под 50% от средното за ЕС;

		<ul style="list-style-type: none"> - Ниски разходи за НИРД както в публичния, така и в частния сектор - интензитетът на НИРД е много нисък: 0,75 % от БВП през 2018 г., много под националната цел от 1,5 %; - България остава на ниво под 30% от средноевропейското ниво в сравнение с 2010 г. по следните показатели: “МСП с продуктова или процесова иновация” (30,96%), “МСП с маркетингова или организационна иновация” (17,70%), “МСП с вътрешна иновация” (24,90%), “Сътрудничество между иновативни МСП” (24,53%), “Заявки за патент” (11,77%) и “Продажби на нови за пазара продукти и нови за фирмата продукти” (28,07%). - Сътрудничеството между науката и бизнеса продължава да бъде ограничено – изразено и в нисък дял на публично-частните съвместни научни публикации, които като процент от общите публикации намаляват до 0,8 % през 2017 г. в сравнение със средно 3,9 % за ЕС. - Ниска степен на дейности, свързани с регистриране на интелектуална собственост (едва 7% от МСП имат регистриран патент в България и едва 3% - в ЕС). - България изостава от ЕС и по отношение на прилагането на принципа на кръгова икономика и внедряване на екоинновационни дейности. - Принос към изпълнението на специфична препоръка 3 на Съвета за 2019 г;
<p>Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“</p>	<p><i>СЦ (ii) Усвояване на ползите от цифровизацията на гражданите, дружествата и правителствата</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изоставане в темповете на цифрова трансформация в икономиката и обществото; - На последно място в ЕС по Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI), като средна интензивност на цифровизиране на предприятия е едва 12%; - Българските предприятия потребяват 9% социални медии и 5,5% компютърни услуги в облак - най-ниските нива в ЕС. - Делът на МСП, които осъществяват продажби онлайн е много под средното за ЕС, съответно 7,1% спрямо 17,2%; - Основните предизвикателства пред България са свързани с много ниското ниво на умения в областта на цифровите технологии у населението и ниското ниво на внедряване на цифрови технологии в стопанската дейност; - Недостатъчна сигурност в киберпространство, вкл. мрежовата и информационна сигурност;

		<ul style="list-style-type: none"> - Ниски нива на специализирани цифрови умения, свързани с развитието на предприятията.
<p>Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“</p>	<p><i>СЦ 3 (iii) засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Производителността на българските МСП все още остава по-ниска от средната за ЕС. - Налице са цели области и райони от територията на страната, където няма предприятия, които оперират в секторите от високо и средно високотехнологичното производство и интензивните на знания услуги. - МСП секторът продължава да изостава по степен на интернационализация на дейността си спрямо средното равнище в ЕС - дялът на износа от високотехнологичните сектори обаче все още остава далеч под средното за ЕС равнище (5,4% спрямо 17,8%). - България се характеризира с ниска степен на предприемаческа активност и слабо развити предприемаческа еко-система (възможност за реализиране на допълнителен потенциал в съответствие с индекса Total early-stage Entrepreneurial Activity (TEA) на GEM, който през 2018 г. за България е 6%). - Достъпът до финансиране остава най-важният проблем само за 6 % от българските МСП в сравнение със 7 % на равнището на ЕС (ЕЦБ, 2018). - Кумулативното въздействие на регулирането на бизнес средата остава основен проблем за МСП, както на ниво ЕС (COM(2020) 103), така и на национално ниво (Анализ за целите на Националната стратегия за МСП 2021-2027 г.).
<p>Цел 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа“</p>	<p><i>СЦ 1 (i) насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - 3,1 % изменение в нивата на парникови газове извън обхвата на ЕСТЕ² спрямо -10,2 % средно за ЕС (Евростат). - Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 31.67%³ (цел към 2030 г.). - Крайно потребление на енергия към 2030 г. - 10 318 ktоe⁴. - Национална цел за дял на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия до 2030 г. - 27.09%⁵.

² Спрямо 2005 г.

³ Съгласно ИНПЕК 2021-2030

⁴ Съгласно ИНПЕК 2021-2030

⁵ Съгласно ИНПЕК 2021-2030

		<ul style="list-style-type: none"> - Дял на електрическа енергия от ВИ в брутно крайно потребление на електрическа енергия до 2030 г. - 30.33%⁶ - Дял на топлинната енергия и енергията за охлаждане от ВИ в брутно крайно потребление на топлинната енергия и енергията за охлаждане до 2030 г. - 42.60%⁷. - Принос към изпълнението на специфична препоръка 3 на Съвета за 2019 г.
Цел 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа“	<i>СЦ 6 (vi) насърчаване на прехода към кръгова икономика</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ниска ресурсна производителност: 0,4 евро/кг спрямо 2,2, евро/кг средно за ЕС (Евростат). - Делът на кръговото (вторичното) използване на материалите в България през 2016 г. е 4,3⁸% (което е значително под средния за ЕС-28 показател от 11,7%). - 12,1% от МСП са изправени пред предизвикателства при прилагането на изискванията, свързани с класификацията, събирането и третирането на отпадъците (съгласно проучване, направено за целите на НСМСП 2021-2027). - Принос към изпълнението на специфична препоръка 3 на Съвета за 2019 г.;

* Специален приоритет според ЕСФ+ Регламент.

2. Приоритети, различни от техническа помощ

Позоваване: Член 17, параграф 2 и член 17, параграф 3, буква в)

Таблица 1 Т: Структура на програмата*

Идентификационен код	Наименование[300]	Техническа помощ	Основа за изчисление	Фонд	Категория на подпомагания регион	Избрана специфична цел
1	Приоритет 1 „Иновации и растеж“	Не		ЕФРР	Повече	СЦ 1 (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии
					Преход	
					По-слабо развити региони	
					Най-отдалечени и слабо населени региони	

⁶ Съгласно ИНПЕК 2021-2030

⁷ Съгласно ИНПЕК 2021-2030

⁸ Съгласно Рамката за мониторинг на напредъка към кръгова икономика на ЕК, 2016 г.

						СЦ 3 (iii) засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции.
2	Приоритет 2 „Кръгова икономика“	Не		ЕФРР	Повече	СЦ 1 (i) насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове СЦ 6 (vi) насърчаване на прехода към кръгова икономика
					Преход	
					По-слабо развити региони	
					Най-отдалечени региони	
3	Приоритет 3 „Подкрепа за интегрирано териториално развитие“	Не		ЕФРР	Повече	СЦ 1 (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии
					Преход	
					По-слабо развити региони	
					Най-отдалечени региони	
4	Приоритет „Техническа помощ“			ЕФРР		Н/П

* Информацията в тази таблица ще служи като техническа основа за предварително потвърждение на други полета и таблици в образеца в електронен вид. Не е приложимо към ЕФМДР.

2.1 ПРИОРИТЕТ 1 „Иновации и растеж“ [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 1 „Иновации и растеж“

☐ Това е приоритет, насочен към съответните специфични за всяка държава препоръки
☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към материални лишения**

* Таблица, приложима за приоритетите на ЕСФ +.

** Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.2

2.1.1. Специфична цел⁹ „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности в съответствие с Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027:

1) Развитие на иновационната екосистема, с акцент развитие на регионалните иновационни екосистеми

- Стимулиране на сътрудничеството между научноизследователските институции и индустрията за засилване на технологичния трансфер и комерсиализацията на резултатите от съвместната работа;
- Подкрепа за предприятия и кълстерни обединения за участие в междурегионални партньорства, мрежи и платформи за сътрудничество;
- Подкрепа за изграждане и развитие на научно-изследователска и иновационна инфраструктура в полза на предприятията на база отчетени нужди и потенциал за развитие;
- Интернационализация на иновационния процес, вкл. чрез привличане на чуждестранни изследователи в процеса по разработване на иновации, с фокус върху предприятията в етап на растеж;
- Подобряване на средата и условията за стимулиране на патентната продуктивност, включително подобряване на услугите, свързани със защитата на интелектуалната собственост.

⁹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ +.

2) Повишаване на иновационната и инвестиционна активност на предприятията:

- Подкрепа за разработване и внедряване на иновации в предприятията, вкл. стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД.
- Подкрепа за създаване на иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги.
- Подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост, в т.ч. патенти, полезни модели, търговски марки, дизайн.
- Подкрепа за проектни предложения, кандидатствали по Рамкова програма „Хоризонт 2020“ и Хоризонт Европа и получили Печат за високи постижения с оглед синергия и допълняемост с другите инструменти на ниво ЕС в областта на НИРД и иновациите.

3) Насърчаване на НИРД и иновации с фокус към кръгова икономика и цифровата трансформация

Специален фокус в Иновационната стратегия 2021-2027 е поставен върху НИРД, разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, ориентирани към трайно намаляване на ресурсната и енергийната интензивност в промишлеността предвид все още значителната изостаналост на страната в това отношение. Ще се подкрепят следните дейности:

- Подпомагане на предприятията за осъществяване на НИРД, разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, които въвеждат безотпадни технологии, технологии въвеждащи използване на рециклируеми и устойчиви за дълготрайна употреба суровини и материали, технологии въвеждащи използване на суровини и материали, които заместват използването на пластмасата; разработването и въвеждането на зелени продукти и др.
- Насърчаване на иновативни услуги, основани на устойчиво потребление и знания за материалните потоци и предимствата на кръговата икономика.

В рамките на ИСИС хоризонтално се разглежда също и подкрепата в областта на цифровата трансформация. За целта усилията ще бъдат насочени към:

- Изграждане и развитие на дигитални иновационни хъбове (ДИХ), които да стимулират развитието на технологиите в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсигурността и други иновативни цифрови технологии в полза на българските предприятия. Предвижда се ДИЦ да бъдат създавани на регионален принцип и да предлагат комплексни услуги на предприятията с цел

същите да станат по-конкурентоспособни с помощта на цифровите технологии;

- Изграждане и развитие на **демонстрационна еко-система в областта на Индустрия 4.0** чрез създаване на тестови центрове (лаборатории) за апробиране на технологии от Индустрия 4.0, целта на които е да покажат предимствата при използването на тези технологии и да насърчат предприятията да въвеждат такива. Предвид факта, че ще бъдат създадени на регионален принцип, тези центрове може да бъдат създадени към регионалните иновационни центрове, индустриалните зони или други структури за подкрепа на предприятията, създадени на регионално ниво.

Приоритет ще се дава на проекти, които са част от приоритетните вериги на стойността на ЕС – Чисти, свързани и автономни превозни средства; Интелигентно здраве; Индустрия с ниски емисии на CO₂; Водородни технологии и системи; Индустриален Интернет на нещата; Кибер защита.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи по тази специфична цел са:

Предприятия (основно МСП), клъстери, научноизследователски организации и институции, публични ведомства и организации, които са свързани с предоставянето на услуги за подкрепа на НИРД, иновациите и защита правата по интелектуална собственост, юридически лица с нестопанска цел, обединения, занимаващи се с управление на иновационна инфраструктура.

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iii)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложиени в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Предложените форми на финансиране чрез финансови инструменти са предварителни и се основават на опита от програмите ОПРКБИ 2007-2013, ОПИК 2014-2020, ОПИМСП 2014-2020, както и от изпълнението на инвестиционната стратегия за рециклирания ресурс от Инициативата JEREMIE.

Достъпът до финансови ресурси е основен фактор за изграждането и развитието на иновационната екосистема. Подпомагането на предприятията във всички етапи на развитието им стартиране, разрастване и растеж за преодоляване на проблемите с недостига от финансиране за превръщането на научните разработки в пазарно приложими продукти, процеси и технологии, за иновации, трансфер на технологии, вкл. права по интелектуална собственост ще продължи да се осъществява чрез дялови и/или квазидялови инвестиции като форма на финансиране (продължение на Фонда за технологичен трансфер от периода 14-20).

Повишаване на иновационната и инвестиционната активност на предприятията ще се осъществява и чрез стимулиране на банковото финансиране – гаранционен или заемен финансов инструмент, който да отговори на затруднения достъп до финансиране за предприятията, липсата на достатъчно обезпечение и относително високия риск, с който банките оценяват тези проекти.

Кръговата икономика е хоризонтален приоритет, при изпълнението на който ще се прилагат финансови инструменти, за които е налице пазарен потенциал.

Предвижда се също комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Подкрепата с финансови инструменти, както и комбинацията с БФП ще се предоставя приоритетно за финансово жизнеспособни инвестиции.

В процес на разработване е предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която ще определи видовете финансиране и типове инструменти, техния фокус и размер. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели¹⁰

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO08	Номинална стойност на оборудването за научни изследвания и иновации	евро		

¹⁰ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO08	Номинална стойност на оборудването за научни изследвания и иновации	евро		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO10	Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски институции	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO10	Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски институции	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити		Създадени или подобрени инфраструктури	инфраструктури		
1	(i)	ЕФРР	Преход		Създадени или подобрени инфраструктури	инфраструктури		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити		Предприятия, членове на инфраструктурата	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	Преход		Предприятия, членове на инфраструктурата	предприятия		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити		Инфраструктури, членове на иновационни мрежи (български / международни)	инфраструктури		
1	(i)	ЕФРР	Преход		Инфраструктури, членове на иновационни мрежи (български / международни)	инфраструктури		

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар и [200]
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC RO 3	МСП, въвеждащи продуктова или процесова иновация	предприятия					
1	(i)	ЕФРР	Преход	RC RO 3	МСП, въвеждащи продуктова или	предприятия					

					процесова иновация						
1	(i)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC RO 4	МСП, въвеждащи организационна или маркетингова иновация	предприятия					
1	(i)	ЕФР Р	Преход	RC RO 4	МСП, въвеждащи организационна или маркетингова иновация	предприятия					
1	(i)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC RO 5	МСП, които осъществяват иновационна дейност в предприятието (in-house)	предприятия					
1	(i)	ЕФР Р	Преход	RC RO 5	МСП, които осъществяват иновационна дейност в предприятието (in-house)	предприятия					
1	(i)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC RO 2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро					
				RC RO 2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро					
1	(i)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC RO 6	Подадени заявки за патент	заявки за патент					
1	(i)	ЕФР Р	Преход	RC RO 6	Подадени заявки за патент	заявки за патент					
1	(i)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC RO 7	Подадени заявки за търговски марки и дизайн	заявки за търговски марки и дизайн					
1	(i)	ЕФР Р	Преход	RC RO 7	Подадени заявки за търговски марки и дизайн	заявки за търговски марки и дизайн					
1	(i)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC RI 02	Създадени научноизследователски работни места в подкрепените	Еквивалент на пълно работно време годишно					

					структури/обекти						
1	(i)	ЕФРР	Преход	RC RI 02	Създадени научноизследователски работни места в подкрепените структури/обекти	Еквивалент на пълно работно време годишно					
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити		Предприятия, които използват услугите на инфраструктурата (по време на и една година след края на проекта)	предприятия					
1	(i)	ЕФРР	Преход		Предприятия, които използват услугите на инфраструктурата (по време на и една година след края на проекта)	предприятия					

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1	ЕФРР	По-слабо развити			
1	ЕФРР	Преход			

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
---	--	--	--	--	--

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1.1. Специфична цел¹¹ „Усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата и правителствата“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква з), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:

- Насърчаване на цифровата трансформация на предприятията в контекста на Индустрия 4.0;
- Насърчаване развитието и използването на изкуствен интелект (ИИ) в предприятията;
- Подкрепа за подобряване достъпа на МСП до технологии, базирани на ИИ, изчислителен капацитет и облачни платформи;
- Инвестиции, насочени към въвеждане на цифрови решения и програми, както и системи за електронно разплащане сред МСП;
- Подобряване на бизнес средата в областта на цифровата трансформация, вкл. подкрепа за въвеждане на стандарти в областта на Индустрия 4.0 (RAMI 4);

С цел насоченост на интервенциите и предоставяне на подкрепа съобразно наличните нужди и потенциал за използване на ИКТ технологиите от предприятията се предвижда създаването на модул за измерване нивото на цифровизация на предприятията.

¹¹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ+.

Подкрепата по отношение на МСП ще бъде организирана:

- Съгласно приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027;
- Съгласно потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област), идентифицирани в НСМСП 2021-2027.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основната целева група по тази специфична цел са МСП. По отношение подобряване на бизнес средата може да се подкрепят институции и ведомства, действащи в полза на предприятията.

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iii)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Финансови инструменти по тази специфична цел ще бъдат предложени след извършване на предварителната оценка на ФИ за периода 2021-2027 г., която е в процес на разработване. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели¹²

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO04	Предприятия нефинансова подкрепа	предприятия		

¹² Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO04	Предприятия с нефинансова подкрепа	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO13	Стойност на цифровите услуги, продукти и процеси, разработени за предприятията	евро		
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO13	Стойност на цифровите услуги, продукти и процеси, разработени за предприятията	евро		
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити		Предприятия, които осъществяват проекти в сътрудничество с предприятия от ИКТ сектора	предприятия		
1	(ii)	ЕФРР	Преход		Предприятия, които осъществяват проекти в сътрудничество с предприятия от ИКТ сектора	предприятия		

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCR02	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро					
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCR02	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро					
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCR13	Предприятия, постигащи висок интензитет на цифровите технологии	предприятия					

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1.1. Специфична цел¹³ „Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

¹³ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ+.

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:

- Подкрепа за предприятията за внедряване на технологични продукти и услуги с висока добавена стойност с принос към икономическия растеж;
- Интернационализация на предприятията, вкл. подпомагане интеграцията на българските МСП във водещи технологични европейски партньорства;
- Насърчаване на предприемаческата активност и развитие на стабилна екосистема;
- Подкрепа за бързорастящи предприятия и насърчаване на мрежите за сътрудничество между тях;
- Подкрепа за предоставяне на услуги, насочени към развитие на предприемаческата екосистема и подобряване на елементи на бизнес средата, които представляват бариери за разрастването на МСП: услуги, свързани със създаване и развитие на различни форми на сътрудничество, обмен на информация и консултации в подкрепа на МСП; подкрепа за създаване и развитие на национални мрежи за провеждане на политиката за МСП, които в частност могат да подпомогнат и участието в европейските EEN, SME Envoy network, DIN, EU Start-up Nations Standard и др. международни мрежи; подкрепа за дейности по координиране и насочване на дейността на предприятията от туристическия сектор и създаване на подходяща среда за тяхното развитие
- Дейности, свързани с привличане на чуждестранни инвестиции и насърчаване на интернационализацията, вкл. чрез развитие на услуги, предоставяни от експортни и дигитални хъбове;

Подкрепата по отношение на МСП ще бъде организирана:

- Съгласно приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027;
- Съгласно потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област), идентифицирани в НСМСП 2021-2027.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основната целева група по тази специфична цел са МСП, организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iii)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложен в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Бенефициенти в повече от една страна членка

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Предложените форми на финансиране чрез финансови инструменти са предварителни и се основават на опита от програмите ОПРКБИ 2007-2013, ОПИК 2014-2020, ОПИМСП 2014-2020, както и от изпълнението на инвестиционната стратегия за рециклирания ресурс от Инициативата JEREMIE.

Подкрепата чрез финансови инструменти по тази специфична цел ще се предоставя в няколко направления:

Ще се търси продължаваща подкрепа за развитие на капиталовия пазар с оглед преодоляване на опортюнистичния характер и нестабилност при предлагането на рисков и частен капитал. Ще се предоставят дялови и квазидялови инвестиции за предприятия

във всички етапи на развитието им в зависимост от потенциала им за растеж и съобразно нуждите на пазара и недостига на финансиране.

Подобряване на достъпа до финансиране чрез стимулиране на кредитното финансиране, което да адресира успешно предизвикателствата за българските МСП в условията на разрастваща се икономическа криза – невъзможност да наберат достатъчно капитал, изискванията за обезпечение и цената на дълговото финансиране. Предвиждат се заемни и гаранционни инструменти за предоставяне на инвестиционен и оборотен капитал.

Предвижда се също комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Подкрепата с финансови инструменти, както и комбинацията с БФП ще се предоставя приоритетно за финансово жизнеспособни инвестиции.

Подкрепата чрез ФИ ще е ориентирана в съответствие с НСМСП 2021-2027. Допустими за подкрепа чрез финансови инструменти ще бъдат и най-засегнатите от последиците от кризата във връзка с разпространението на COVID 19 през 2020 г. сектори.

В процес на разработване е предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която ще определи видовете финансиране и типове инструменти, техния фокус и размер. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели¹⁴

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		

¹⁴ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия финансов инструменти	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия финансов инструменти	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO103	Подкрепени предприятия с висок темп на растеж	предприятия		
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO103	Подкрепени предприятия с висок темп на растеж	предприятия		

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар и [200]
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RC R0 2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро					
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RC R0 2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро					
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RC R1 7	Нови предприятия, оцеляващи на пазара	предприятия					

1	(iii)	ЕФР Р	Преход	RC R1 7	Нови предприятия, оцеляващи на пазара	предприятия					
1	(iii)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC R1 9	Предприятия с по-висок оборот	предприятия					
1	(iii)	ЕФР Р	Преход	RC R1 9	Предприятия с по-висок оборот	предприятия					
1	(iii)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC R2 5	Предприятия с по-висока добавена стойност на служител	предприятия					
1	(i)	ЕФР Р	Преход	RC R2 5	Предприятия с по-висока добавена стойност на служител	предприятия					

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1 ПРИОРИТЕТ 2 „Кръгова икономика“ [300] (повтаря се за всеки приоритет)

☐	Това е приоритет, насочен към съответните специфични за всяка държава препоръки
☐	Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐	Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐	Това е приоритет, насочен към материални лишения**

* Таблица, приложима за приоритетите на ЕСФ +.

** Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.2

2.1.1. Специфична цел¹⁵ „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:

- Дейности, насочени към изпълнение на мерки за енергийна ефективност в предприятията въз основа на препоръки от енергиен одит (обследване за енергийна ефективност);
- Въвеждане и сертифициране на системи за енергиен мениджмънт;
- Въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението;
- Стимулиране на предприятията да използват електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от възобновяеми източници за собствено потребление.

Посочените дейности за ВИ няма да се изпълняват самостоятелно, а като допълващи към дейностите за подобряване на енергийната ефективност в предприятията.

- Подкрепа за осигуряване на интегриран подход за фокусирано и координирано прилагане на мерки за енергийна ефективност във всички икономически сектори.

¹⁵ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ +.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи по тази специфична цел са: МСП и големи предприятия с потенциал за реализиране на мерки за енергийна ефективност, АУЕР.

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация — член 17(3)(d)(iiia)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдуване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Подкрепа по тази специфична цел ще се предоставя и под формата на финансов инструмент. Възможно е също комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Видът на финансирането и типът инструмент, неговият фокус и размер ще се определят от предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която е в процес на

разработване. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели¹⁶

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
2	(i)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
2	(i)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		
2	(i)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO22	Допълнителен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия)	MW		
2	(i)	ЕФРР	Преход	RCO22	Допълнителен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия)	MW		

¹⁶ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

Таблица 3: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар [200]
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC R2 6	Годишно потребление на първична енергия	MWh/y					
2	(i)	ЕФРР	Преход	RC R2 6	Годишно потребление на първична енергия	MWh/y					
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC R2 9	Очаквани емисии на парникови газове	tCO ₂ e./год.					
2	(i)	ЕФРР	Преход	RC R2 9	Очаквани емисии на парникови газове	t.CO ₂ e./год.					
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC R3 1	Общо произведена енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия)	MWh/y					
2	(i)	ЕФРР	Преход	RC R3 1	Общо произведена енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия)	MWh/y					

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1.1. Специфична цел¹⁷ „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква з), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:

- Подкрепа за предприятията за инвестиции в използването на алтернативни суровини, използването на рециклирани материали като суровини и повторната употреба на материали;
- Подкрепа за подобряване управлението на отпадъците в предприятията, в т.ч. въвеждане на безотпадни технологии;
- Дейности, насочени към производството на „зелени продукти“, в т.ч. едкодизайн;
- Насърчаване на пренасочването на производствата от продукти за еднократна към продукти за многократна употреба и модернизиране на продуктите за удължаване на живота им;

¹⁷ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ+.

- Насърчаване преминаването към по-устойчиви производствени процеси с минимална употреба на химикали и вредни субстанции;
- Подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза – споделяне на ресурси, услуги, вторични продукти, създаване на връзка между производства, при която отпадъците от едното представляват суровина за другото;
- Създаване на браншови платформи (например по материални потоци: пластмаси, дърво, стъкло и т.н.) за обмяна на добри практики.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи по тази специфична цел са: предприятия (основно МСП от преработващата промишленост).

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iii)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложен в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Съгласно Предварителна оценка на ФИ за периода 2021-2027 г., която е в процес на разработване. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели¹⁸

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
2	(vi)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
2	(vi)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		
2	(vi)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		

Таблица 3: Показатели за резултатите

¹⁸ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар и [200]
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RC R1 03	Разделно събрани отпадъци	тонове/годишно					
2	(vi)	ЕФРР	Преход	RC R4 7	Рециклирани отпадъци	тонове/годишно					
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RC R4 8	Рециклирани отпадъци, използвани като суровини	тонове/годишно					
2	(vi)	ЕФРР	Преход	RC R4 8	Рециклирани отпадъци използвани като суровини	тонове/годишно					
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити		Предприятия, участващи в промишлена симбиоза	предприятия					
2	(vi)	ЕФРР	Преход		Предприятия, участващи в промишлена симбиоза	предприятия					

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1 ПРИОРИТЕТ 3 „Подкрепа за интегрирано териториално развитие“ [300] (повтаря се за всеки приоритет)

☐ Това е приоритет, насочен към съответните специфични за всяка държава препоръки
☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към материални лишения**

* Таблица, приложима за приоритетите на ЕСФ +.

** Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.2

2.1.1. Специфична цел¹⁹ „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

Дейностите в рамките на тази специфична цел са насочени към:

- създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация.
- изпълнение на подхода ВОМР;

Подобен вид подкрепа ще бъде предпоставка за:

- създаване на синергия между бизнеса и научната общност с цел разработване на продукти с висока добавена стойност в областите на интелигентна специализация;

¹⁹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ +.

- създаване на условия за ускорено изграждане на модерна индустриална инфраструктура с оглед преодоляване на идентифицираните териториални дисбаланси, привличане на инвестиции и устойчиво икономическо развитие на съответния регион;
- осигуряване на възможност за привличане на StartUp компании и/или за разширение на предприятия в сектори с висока добавена стойност;
- осигуряване на възможност за клъстеризиране на бизнеса чрез концентриране в индустриалните зони на дейността на различни и/или взаимосвързани производства в една локация;
- Развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал за развитие.

Подкрепата в рамките на тази специфична цел ще бъде изпълнявана чрез подхода интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) и водени от общностите местно развитие (ВОМР).

Дейностите в рамките на подхода ИТИ се реализират въз основа на интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Всяка концепция ще включва набор от взаимосвързани и допълващи се (интегрирани) проекти / проектни идеи, насочени към територии с общи характеристики и/или потенциали за развитие, включващи най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет от интегрираната стратегия на района.

В тази връзка мерките по настоящата специфична цел, насочени към изграждането или развитието на индустриални зони на съответната територия на страната, ще бъдат допълвани с мерки от други програми, така че в резултат на комплексната подкрепа тези структури да могат да станат важен елемент от местната екосистема и да предпоставят развитието на местната икономика.

В рамките на настоящата цел са предвидени и дейности в изпълнение на подхода ВОМР. Тези дейности ще се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно развитие, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

Конкретният обхват и насоченост на мерките в изпълнение на подхода ВОМР ще бъдат детайлно разписани след като се разработи и приеме на национално ниво единен унифициран подход за неговото прилагане, вкл. единни правила за всички партньори, които участват в процеса.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи по тази специфична цел са: юридически лица, отговарящи на определението за индустриална зона, юридически лица със стопанска цел.

Действия, гарантиращи равенство, включване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iiiа)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложен в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Дейностите в рамките на тази специфична цел ще бъдат изпълнявани чрез подхода ИТИ и ВОМР.

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Планира се подкрепа по тази специфична цел да се предоставя чрез финансови инструменти, вкл. комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Подкрепата може да е насочена към инвестиции в инфраструктура за развитие на зоните, бизнес инфраструктура и жизнеспособни инвестиции в предприятия, в зоните или извън тях в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района.

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.Т. Приоритет за техническа помощ

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква д); Член 29, член 30, член 31, член 89, РОР

Описание на техническата помощ по фиксирани плащания — член 30

Текстово поле [5 000]

Цели на приоритета:

1. Повишаване ефективността на Управляващия орган (УО) на ПИК 2021-2027 г.

Да се подкрепи повишаването на капацитета на УО чрез прилагането на принципите на добро управление и подобрен подход, базиран на добри практики и натрупан опит от предходните програмни периоди както от УО, така и от страните-членки на ЕС в областта на програмирането, изпълнението, мониторинга, контрола и оценката на програма.

Търсен резултат: осъществяване на безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на програмата, осигурявайки високо ниво на усвояване на средствата от фондовете от ЕС.

2. Подобряване на капацитета на бенефициентите на ПИК 2021-2027 г.

Да се подкрепи подобряването на капацитета на бенефициентите за подготовка и изпълнение на проектни предложения, които да съответстват в най-голяма степен на приоритетите, целите и изискванията на програмата.

Търсен резултат:

- подобро качество на проектните предложения, което от своя страна предполага съкращаване на сроковете за извършване на оценката им;
- подобрен процес на изпълнение на проектите по програмата, което предполага по-малко финансови корекции и по-добро и ефикасно усвояване на средствата по целеви приоритети.

3. Осигуряване на информираност относно ПИК 2021-2027 г.

Да се поддържа високо ниво на информираност относно целите, приоритетите и възможностите за финансиране, предлагани от ПИК, както и да се осигури публичност на резултатите от изпълнението на програмата като цяло и постигането на заложените приоритети в частност в контекста на политиките, подкрепяни от програмата чрез ЕФРР.

Търсен резултат: лесна разпознаваемост на програмата, нейните цели, приоритетите, които подкрепя и резултатите от нейното изпълнение с акцент върху проекти от стратегическо значение.

Конкретни дейности, допринасящи за осъществяването на целите на приоритета:

Дейности в изпълнение на Цел 1:

- Предоставяне на техническа осигуреност, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ПИК 2021-2027 г.;
- Оценка на изпълнението на ПИК 2021-2027 г. (включително текущи оценки/анализи);
- Подкрепа на процесите на оценка и избор на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимите технически познания и опит, наемане на експерти, и др.), независими оценки на проекти;
- Осигуряване на подкрепа за дейностите, свързани с приключването на програмния период 2014-2020 г.;
- Обеспечаване на работата на Комитета за наблюдение на ПИК 2021-2027 г.;
- Анализ и оценка на потребностите на служителите от УО от обучение и консултации, вкл. разработване и изпълнение на програми за обучение (наемане на експерти, организиране на обучения, учебни материали и др.) за улесняване на изпълнението на ПИК 2021-2027 г.;
- Повишаване на капацитета на персонала на ПИК 2021-2027 г. чрез осигуряване на участие в работни срещи, семинари, работни посещения, обмен на добри практики и опит и др. с конкретна насоченост по теми, актуални за изпълнението на ПИК 2021-2027 г.;
- Доставка и поддръжка на компютри (хардуер и софтуер, вкл. специализиран софтуер) и на офис оборудване, необходимо за управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ПИК 2021-2027 г.;
- Обеспечаване на командировки на служители, пряко участващи в планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ПИК 2021-2027 г.;
- Възнаграждения, в т.ч. осигуровки, допълнително материално стимулиране и всички други съпътстващи ги разходи съгласно националното законодателство за УО на ПИК 2021-2027 г.;
- Подкрепа за подготовка на следващия програмен период;
- Други дейности, обезпечавщи правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ПИК 2021-2027 г.

Дейности в изпълнение на Цел 2:

- Анализ и оценка на потребностите на бенефициентите, вкл. потенциалните бенефициенти на ПИК 2021-2027 г.;

- Разработване и изпълнение на програми за обучение на бенефициенти (наемане на експерти, организиране на обучения, учебни материали и др.);
- Обучение и подкрепа на бенефициентите, вкл. потенциалните бенефициенти на ПИК 2021-2027 г. (работни срещи, семинари, разяснителни кампании, обмен на добри практики и опит, електронни наръчници, визуализиращи процеса по кандидатстване, електронна платформа за разяснения по програмата и отделните процедури и др.) с конкретна насоченост и по теми, способстващи ефективното и ефикасно разработване и изпълнение на проекти по ПИК 2021-2027 г.;

Дейности в изпълнение на Цел 3:

- Изработване и/или поддръжка (техническа поддръжка, хостинг, домейни, добавяне на допълнителни функционалности) на интернет страница/подстраница към единен уебпортал;
- Създаване и поддържане на профил/и на програмата в избрани социални медии;
- Медийни участия (електронни, интернет и печатни), изработване на информационни и рекламни филми, аудио/видео клипове, репортажи, банери и др., закупуване на програмно време/рекламни карета и др. контакти с пресата;
- Изработване и разпространение на печатни информационни материали и сувенири (бюлетини, брошури, постери, наръчници, издания и др.);
- Организиране на събития: конференции, изложения, семинари, информационни кампании, семинари за журналисти и др.;
- Оценка на въздействието от осъществяване на комуникационните дейности (социологически проучвания, анализи, кръгли маси и фокус групи, анкети, изследвания за удовлетвореност и др.)

Конкретен бенефициент

- УО на ПИК 2021-2027 г.

Описание на техническата помощ по плащанията, които не са свързани с разходи — член 31

Текстово поле [3 000]

Таблица 8: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)

Таблица 9: Измерение 5 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+				
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)

3. Финансов план

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква е), i)- iii); Член 106, параграфи 1—3, член 10; Член 21; РОР

3.А Прехвърляния и принос²¹

Позоваване: Член 10; Член 21; РОР

☐ Изменение на програма, свързано с член 10, РОР (принос към Invest EU)
☐ Изменение на програмата, свързано с член 21, РОР (прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление между фондовете със споделено управление)

Таблица 15: Принос към InvestEU *

	Категория региони	Компонент 1 (a)	Компонент 2 (b)	Компонент 3 (c)	Компонент 4 (d)	Компонент 5 (e)	сума (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e))
ЕФРР	По-силно развити региони						
	По-слабо развити региони						
	Преход						
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						
	По-слабо развити региони						
	Преход						

²¹ Приложимо само за внасяне на изменения в програмите, в съответствие с член 10 и член 21, РОР.

	Най-отдалечени региони						
КФ							
ЕФМД Р							
Общо							

* Кумулативни суми на целия принос по време на програмния период.

Таблица 16: Прехвърляния към инструменти при пряко или косвено управление*

Фонд	Категория региони	Инструмент 1 (a)	Инструмент 2 (b)	Инструмент 3 (c)	Инструмент 4 (d)	Инструмент 5 (e)	Сума за прехвърляне (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ЕФРР	По-силно развити региони						
	Преход						
	По-слабо развити региони						
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						
	Преход						
	По-слабо развити региони						
	Най-отдалечени региони						
КФ							
ЕФМД Р							
Общо							

* Кумулативни суми на всички прехвърляния през програмния период.

Таблица 17: Прехвърляния между фондове със съвместно управление *

		ЕФРР				ЕСФ+				КФ	ЕФМДР	Фонд „Убежище и миграция“	ФВС	ИУГВ	Общо
		По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони	По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони	Най-отдалечени региони						
ЕФРР	По-силно развити региони														
	Преход														
	По-слабо развити региони														
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони														
ЕСФ+	По-силно развити региони														
	Преход														
	По-слабо развити региони														
	Най-отдалечени региони														
КФ															
ЕФМДР															

Общо																			
------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

* Кумулативни суми на всички прехвърляния през програмния период.

3.1 Финансови бюджетни кредити по година

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква е), и)

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по година									
Фонд	Категория региони	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
ЕФРР	По-слабо развити региони								
	По-силно развити региони								
	Преход								
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
Общо									

ЕСФ+	По-слабо развити региони								
	По-силно развити региони								
	Преход								
	Най-отдалечени региони								
Общо									
Кохезионен фонд	Не е приложимо								
ЕФМДР	Не е приложимо								
Общо									

3.2 Общо финансови бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Позоваване: Член 17 параграф 3, буква е), точка ii), член 17, параграф 6

За целта, свързана с растежа и заетостта

Таблица 11: Общо финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране											
Цели на политиката Не или ТП	Приоритет	Основа за изчисляване на подпомагането от ЕС (общо или публично)	Фонд	Категория региони*	Принос на ЕС (a)	Национален принос (b)=(c)+(d)	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Общо (e)=(a)+(b)**	Процент на съфинансиране (f)=(a)/(e)**	
							публично (c)	частно (d)			
		публично/общо	ЕФРР	По-слабо развити региони							
				По-силно развити региони							
				Преход							
				Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо населени региони							
				По-слабо развити региони							
				По-силно развити региони							
				Преход							

				Най-отдалечени региони						
			КФ							
Техническа помощ			ЕФРР или ЕСФ+ или КФ							
			ЕФРР или ЕСФ+ или КФ							
Общо ЕФРР				По-силно развити региони						
				Преход						
				По-слабо развити региони						
				Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо населени региони						
Общо ЕСФ+				По-силно развити региони						
				Преход						
				По-слабо развити региони						
				Най-отдалечени региони						
Общо КФ			Не е приложимо							

Всичко									
---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

* За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, специални разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнителни разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За КФ — не е приложимо ИЦо се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

** Където е приложимо за всички категории региони.

4. Благоприятстващи условия

Позоваване: Член 19, параграф 3, буква з)

Таблица 12: Благоприятстващи условия							
Благоприятстващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДР)	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
						[500]	[1 000]

5. Органи, които отговарят за програмата

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква й) Член 65, член 78, POP

Таблица 13: Органи, които отговарят за програмата			
Органи, които отговарят за програмата	Наименование на институцията [500]	Име на лицето за контакт [200]	Електронна поща [200]
Управляващ орган			
Одитен орган			
Орган, който получава плащания от Комисията			

6. Партньорство

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква ж)

Текстово поле [10 000]

7. Комуникация и прозрачност

Позоваване: Член 17, параграф 3, i), член 42, параграф 2, POP

Текстово поле [4 500]
Комуникационна стратегия на ПИК 2021-2027 г.
Комуникационна стратегия (КС) е разработена в съответствие с чл. 17, ал. 3, б. и) от предложението за Регламент на Европейския Парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ЕФМДР, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за

управление на границите и визите и наръчника за мониторинг и оценка на комуникационните дейности, финансирани от ЕСИФ, като определя рамката за стратегическа комуникация на ПИК 2021-2027 г.

КС е базирана на резултатите от проведено проучване сред целевите групи на ОПИК 2014-2020, оценка изпълнението на ГПД за 2018 г., както и на основата на осъществените в периода 2012-2017 г. сходни проучвания, очертаващо **следните възможности за подобряване на ефективността на използваните до момента комуникационни канали:**

Съгласно препоръките на изследваните целеви групи източниците на информация са подредени, на база тяхната ефективност и популярност, по следния начин: най-популярен и ефективен източник на информация е **интернет**. Препоръките са в бъдеще да се предвидят мерки по засилване на присъствието на програмата в интернет сайтове, популяризиране на интернет страницата на програмата, създаване на активни профили в социални мрежи, разпространение на бюлетини и др. като от особено значение е информацията да се представя по атрактивен и запомнящ се начин, който би събудил интереса сред представителите на целевите групи. На второ място са поставени **информационните събития** като успешен инструмент за повишаване както на общата осведоменост за програмата, така и за нейните процедури и специфики. Препоръките са информационните събития да присъстват засилено и в бъдещите дейности като от особена важност е да се предприемат мерки за популяризирането им и сред потенциалните бенефициенти. Следва да се предвидят и по-гъвкави форми на организация като виртуални обучения, уебинари и др. На следващо място са посочени **рекламата, вкл. в печатните издания и информационните материали**. Последните способстват най-вече за осигуряване на напомняща реклама и трайно запаметяване на подкрепата, която програмата предоставя.

Основна цел: Поддържане на високо ниво на обществена информираност относно целите, приоритетите и възможностите за финансиране, които програмата предлага, както и резултатите от изпълнението на програмата като цяло и приоритетите ѝ в частност, в контекста на политиките, подкрепяни от програмата чрез ЕФРР за създаване на положителна обществена нагласа относно инициативите на ЕС, осъществявани в сътрудничество с българските институции.

Конкретни цели:

- Осигуряване на информираност на целевите групи за визията, приоритетите, възможностите за финансиране и резултатите по ПИК 2021-2027 като инструмент за повишаване на конкурентоспособността и подобряване на бизнес средата в България;
- Осигуряване на публичност и прозрачност на процеса на управление и изпълнение на ПИК 2021-2027, резултатите от нейното изпълнение и идентифицираните добри практики;
- Осигуряване на информираност на потенциалните бенефициенти и бенефициентите на ОПИК 2021-2027 по отношение на изискванията за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от програмата, включително и отговорностите им за осигуряване на информация и публичност;

Целеви групи

- **широката общественост** – гражданите на национално и регионално ниво, които биха се възползвали от резултатите от изпълнението на мерките по програмата;
- **потенциални бенефициенти** - допустими бенефициенти, отговарящи на условията за предоставяне на подкрепа по програмата;
- **бенефициенти** – предприятия, обединения, институции, получили подкрепа по програмата;
- **медиатори** - медии, агенции за регионално развитие, ОИЦ, други регионални структури и мрежи за подкрепа на бизнеса, НПО, секторни организации, сдружения на бизнеса и др., които информират, формират мнения/нагласи и подпомагат потенциални бенефициенти/ бенефициенти.

Избрани канали за комуникация:

Електронни, печатни и онлайн медии: Медийни участия, изработване на информационни и рекламни филми, аудио/видео клипове, репортажи, банери и др., закупуване на програмно време/рекламни карета и др. контакти с пресата.

Индикатори: брой публикации;

Социални медии: **LinkedIn** е специално създадена да обслужва бизнеса и професионалистите в дадена област като потребителите ѝ я използват основно, за да демонстрират опита си и да споделят професионални идеи, което я превръща в една от най-важните социални платформи. LinkedIn е важен компонент в съвременните бизнес стратегии за изграждане на индивидуалност и разпознаваемост. Създаването на профил за споделяне на информация по програмата в платформата би било полезно за професионалисти – както заинтересовани лица, така и медии, потенциални бенефициенти и бенефициенти. **YouTube** е втората по популярност социална медия и същевременно най-големият сайт за видео споделяне. В допълнение YouTube се е превърнал в основен инструмент в редица комуникационни и рекламни стратегии, тъй като позволява споделянето на подходящо аудиовизуално съдържание, което може да се коментира и споделя. YouTube е полезен и гъвкав социален медиен канал както за комуникация с широка публика, така и за по-тясно фокусирани аудитории, и предоставя възможност за популяризирането на резултатите от изпълнението на програмата, на добри практики, успешно изпълнени проекти и примери за непосредственото въздействие на структурните фондове върху живота на хората на регионално и местно ниво. В процеса на изпълнение на комуникационните мерки могат да се идентифицират и **други/нови социални медии**, в които да се популяризира програмата.

Индикатори: брой последователи; брой на действията: споделяния, харесвания, коментари и пр.

Интернет: Изработване и/или поддръжка на **уеб страница/подстраница към единен уебпортал**, съгласно изискванията на новите регламенти.

Индикатори: брой на посещенията; брой визуализации на страницата/подстраницата.

Директна комуникация: Организиране на събития: конференции, изложения, семинари, информационни кампании, семинари за журналисти и др.;

Индикатори: брой участници в събитията; брой представители на медии, присъствали на събитията.

Рекламни и информационни материали: Изработване и разпространение на печатни информационни материали и сувенири (бюлетини, брошури, постери, наръчници, издания и др.); изработване на информационни и рекламни филми, аудио/видео клипове, банери;

Индикатори: брой разпространени печатни информационни материали, брой излъчени филми/аудио-видео клипове.

Планиран бюджет:

Планираният бюджет е в размер 0,3% от общия бюджет на ПИК 2021-2027 г.

Мониторинг и оценка

За ефективно изпълнение на дейностите, заложен в КС на ПИК 2021-2027 ще се разработват ежегодни Комуникационни планове, които в конкретика ще описват дейностите, предвидени за изпълнение. Същите ще бъдат одобрявани от и изпълнението им ще бъде отчитано на Комитета за наблюдение на програмата.

По време на програмния период наблюдението и оценката на комуникационните дейности ще се извършват на база на осъществяване на регулярни анализи на удовлетвореността от проведените събития, онлайн анкети, социологически проучвания, кръгли маси и фокус групи, както и посредством провеждане на специфични оценки на въздействието от осъществяване на комуникационните дейности по програмата, които се планира да бъдат минимум две – междинна и терминална.

8. Използването на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Позоваване: Членове 88 и 89, POP

Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Индикация за употреба на членове 88 и 89: *	Приоритет №	Фонд	Специфична цел (застож и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)

* Цялата информация ще бъде предоставена в съответствие с образците, приложени към POP.

ДОПЪЛНЕНИЯ

- Възстановяване на допустимите разходи въз основа на единични разходи, еднократни суми и единни ставки (член 88, POP)
- Използване на финансиране, което не е свързано с разходи (член 89, POP)
- План за действие по ЕФМДР за дребномащабния крайбрежен риболов
- План за действие по ЕФМДР за всеки най-отдалечен регион

Допълнение 1: Възстановяване на допустими разходи от Комисията на държавите членки въз основа на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

Образец за представянето на данните за разглеждане на Комисията

(член 88)

Дата на изпращане на предложението	
Настояща версия	

A. Обобщение на основните елементи,

Приоритет	Фонд	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Категория региони	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат опростени варианти за разходите (ОВР) в % (прогнозна оценка)	Вид операция		Наименование на съответния показател		Мерна единица на показателя	Вид на ОВР (стандартна таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки)	Съответни разходи за единица продукт, еднократни суми или единни ставки (в национална валута)
					Код	Описание	Код	Описание			

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Подпомаган ли е управляващият орган от страна на външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете външното дружество:

Да/Не

Наименование на външното дружество

Видове операции:

1.1. Описание на вида на операцията	
1.2 Приоритет/специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	
1.3 Наименование на показателя ¹	
1.4 Мерна единица на показателя	
1.5 Стандартна таблица на единичните разходи, еднократни суми или единни ставки	
1.6 Размер	
1.7 Категории обхванати единични разходи, еднократни суми или единни ставки	
1.8 Дали тези категории разходи покриват всички допустими разходи за операцията? ДА/НЕ	
1.9 Метод за корекция	
1.10 Проверка на постигането на мерната единица – какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на мерна единица? – опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението	

¹ Няколко допълнителни показателя (например един показател за краен продукт и един показател за резултатите) са възможни за един вид операция. В тези случаи полета 1.3—1.11 следва да се попълнят за всеки показател.

(включително на място), и от кого. – какви са механизмите за събиране и съхраняване на описаните данни/документи?	
1.11 Възможни погрешни стимули или проблеми, дължащи се на този показател; как те могат да бъдат намалени и оценка на равнището на риска	
1.12 Обща сума (национални и европейски), която се очаква да бъде възстановена	

В: Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки (който генерира, събира и записва данните; когато се съхраняват данни; срокове; валидиране и др.):

2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление са подходящи за вида операция:

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и по-конкретно предположенията по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и да се приложат към настоящото приложение във формат, позволяващ пряката им повторна употреба от Комисията.

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.

5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

Допълнение 2: Финансиране, което не е свързано с разходи

Образец за представянето на данните за разглеждане на Комисията
(член 89)

Дата на изпращане на предложението	
Настояща версия	

A. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Категория региони	Сумата, покрита от финансиране, което не е свързано с разходи	Вид операция	Условия, които трябва да бъдат изпълнени/резултатите, които трябва да бъдат постигнати	Наименование на съответния показател		Мерна единица на показателя
							Код	Описание	
Обща обхваната сума									

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Видове операции:

1.1. Описание на вида на операцията			
1.2. Приоритет/специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)			
1.3. Условия, които трябва да бъдат изпълнени и резултати, които трябва да бъдат постигнати			
1.4. Краен срок за изпълнението на условията или резултатите, които следва да бъдат постигнати			
1.5. Определение за показателя за предвидени престации			
1.6. Мерна единица на показателя за предвидени престации			
1.7. Списък на междинни предвидени престации (ако е приложимо), които осигуряват възстановяването от страна на Комисията с график за възстановяване на средства,	Междинни предвидени престации	Дата	Суми
1.8. Обща сума (включително финансиране от ЕС и национално финансиране)			
1.9. Метод за корекция			
1.10. Проверка на постигането на резултат или условие (и когато е приложимо — на междинните предвидени престации) – опишете какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на резултат или условие – опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението (включително на място), и от кого.			

– опишете какви са механизмите за събиране и съхраняване на данните/документите	
1.11 Механизми за осигуряване на одитна следа Моля, посочете органа/органиите, отговарящи за тези механизми.	